

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk

VERDENSKRIGEN 1914-18

8°

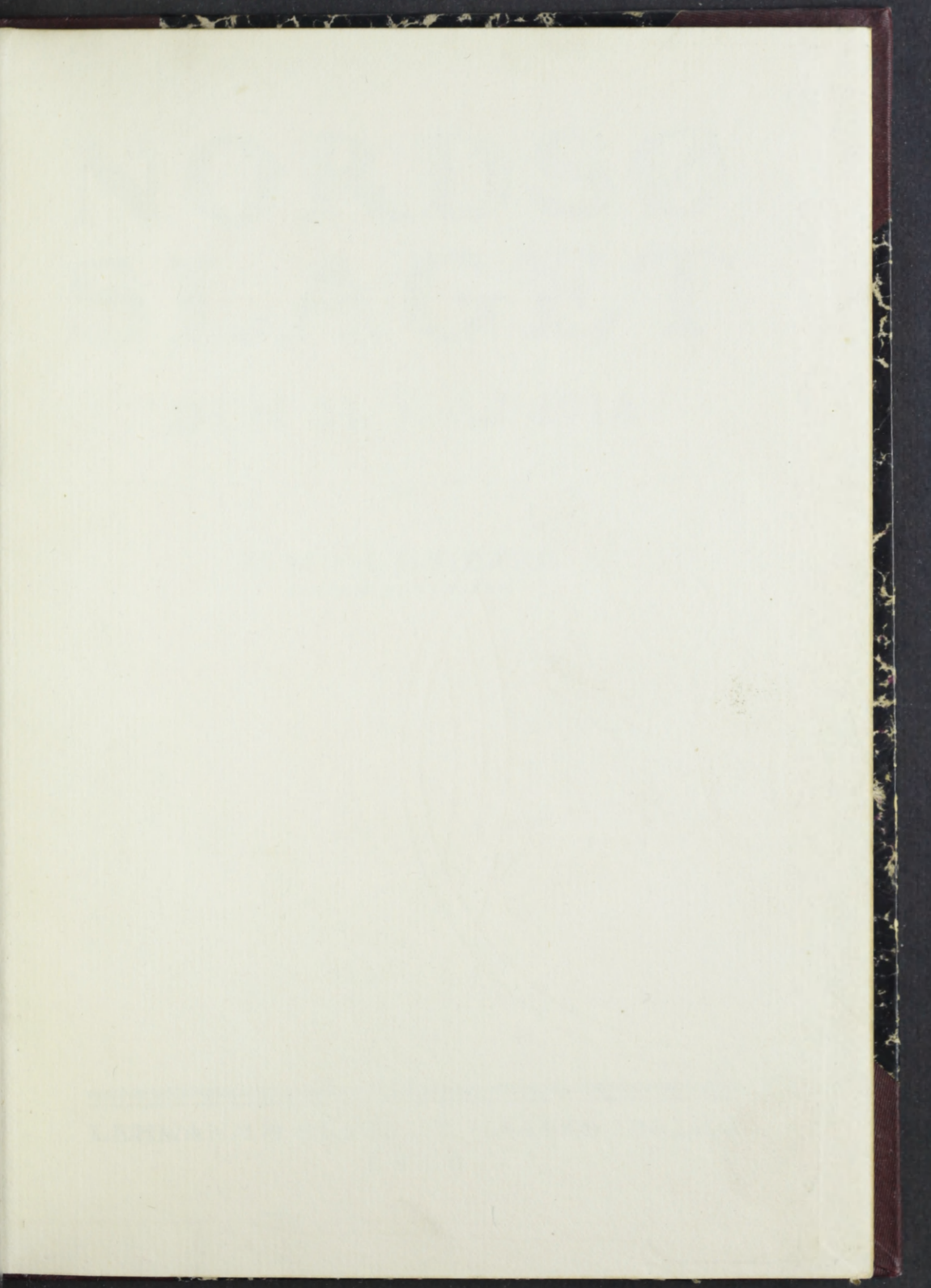
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130019381049

0325

NORDSØ SLAGET

DEN 31. MAJ 1916

AF

C. V. TH. HEIBERG

Premierløjtnant i Marinen

LEHMANN & STAGE og P. HAASES FORLAG

1918

NORDSØSLAGET

DEN 31. MAJ 1916

1918. 63535

NORDSØSLAGET

DEN 31. MAJ 1916

BESKRIVELSE AF SLAGET
PAA GRUNDLAG AF DE OFFICIELLE
ENGELSKE OG TYSKE BERETNINGER

AF

C. V. TH. HEIBERG

PREMIERLØJTNANT I MARINEN

LEHMANN & STAGES
FORLAG P. HAASE
KØBENHAVN 1918

FR. BAGGES KGL. HOFBOGTRYKKERI
KØBENHAVN

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
<i>Indledning</i>	9
Navnet	9
Aarsagen og Forberedelserne	10
Kamppladsen	15
<i>Flaaderne og deres Sammensætning</i>	18
Den engelske Flaade	18
Eclaireringsstyrken	20
Hovedstyrken	21
Den tyske Flaade	27
Eclaireringsstyrken	28
Hovedstyrken	30
Sammenligning mellem Flaaderne	32
<i>Flaadernes Opmarch</i>	37
<i>Klokkeslet</i>	40
<i>Slaget</i>	41
Inddeling	41
Begyndelse	41
1ste Fase, Kampen mellem Eclaireringsstyrkerne	45
2den Fase, den tyske Hochseeflotte griber ind	52
3die Fase, Admiralerne Hoods og Arbuthnots Indgriben	57
Den engelske Hovedstyrkes Indgriben	66
<i>Dispositionerne for Natten</i>	77
<i>Natkampen</i>	81
<i>Den 1ste Juni</i>	88
<i>Skibstabene</i>	92
<i>Litteraturfortegnelse og anvendte Hjælpkilder</i>	96

FORORD

I Løbet af de omtrent to Aar, der er gaaet, siden Nordsøslaget blev udkæmpet den 31te Maj 1916, er der efterhaanden fremkommet saa mange Oplysninger, at man kan danne sig et Billede af Slagets Gang og Flaadernes Manøvrer før og efter. — Dette er dog ikke saaledes at forstaa, at nærværende Arbejde giver en fyldestgørende Beskrivelse deraf, baade i historisk og maritim Henseende; — dertil er baade de engelske og de tyske officielle Beretninger altfor ubestemte i deres Udtryk og lidet indgaaende paa mange Punkter, og iøvrigt er det Materiale, der endnu er til ens Disposition, noget mangelfuldt, — men som Helhed er man dog i Stand til at følge Udviklingen i og Rækkefølgen af de forskellige Episoder inden for Slaget.

Paa de Steder, hvor der findes divergerende Meninger om Udfaldet af de enkelte Træfninger, er der anført baade den engelske og tyske Opfattelse, og samtidig hvilken af de to, der er mest Sandsynlighed for, er den rigtige.

Saa vidt muligt er kun de to Landes officielle Rapporter og Communiquéer blevet benyttet, i Forbindelse med Bøger om samme Emne fra de krigsførende og andre europæiske Stater, — og det er kun til Oplysning om yderligere Detailler, samt naar der er Sandsynlighed for, at Begivenheder har fundet Sted, der ikke er omtalt noget af nævnte Steder, at

jeg har taget min Tilflugt til Øjenvidners Beretninger i Aviser og Maanedshæfter.

Angaaende de Kilder, jeg har benyttet, henvises iøvrigt til nedenstaaende Litteraturfortegnelse.

Til sidst vil jeg gerne rette en Tak til Premierløjtnant i Marinen Hector Bundesen for den Hjælp, han har ydet mig under Korrekturarbejdet.

København, den 20. Marts 1918.

C. V. Th. Heiberg.

Indledning.

The battle of Jutland Bank“ eller „Die Seeschlacht vor dem Skagerrak“ er de Navne, med hvilke de to deltagende Parter betegner dette Verdens største Søslag, idet de begge derigennem søger at vise, at det er foregaaet saa langt som muligt fra deres Operationsbaser i Nordsøen, saa det har Udseende af, at de hver for sig har forladt deres Basis og gennemsejlet en stor Del af Nordsøen, til de er naaet til Fjendens Territorium, hvor saa denne er blevet lokket frem ved Synet af den Flaade, der skulde bekæmpes. — Hver enkelt af de to Nationer har saa overfor Verden tilkendegivet, at det var den, der tvang Modparten til at tage den kastede Handske op og afgøre den længselsfuldt afventede Styrkeprøve.

Englænderne kalder det: „The battle of Jutland Bank“ for at vise, at det er blevet udkæmpet helt ovre under Jyllands Kyst, tæt ved de tyske Minespæringer og følgelig i Nærheden af Helgoland, Brunnsbüttel, Wilhelmshaven og Cuxhaven, — Tyskerne derimod: „Die Seeschlacht vor dem Skagerrak“, da dette Farvand for den tyske Bevidsthed ligger et Sted langt mod Nord, oppe under Norges Kyst, hvortil den engelske Flaade efter egne Oplysninger ofte foretog Strejftog fra dens „nærliggende“ Baser paa Englands Østkyst og Ørkenøerne.

For de Danske er der dog ingen af disse to Betegnelser, der passer. De har jo som neutrale ingen Ærgerrighed at tilfredsstille i denne Henseende. For dem ligger det naturligt at opkalde Slaget efter det Farvand, hvor det i Virkeligheden er foregaaet, og det er ogsaa det Navn, der i den forløbne Tid er blevet det gængse herhjemme, nemlig: „Nordsøslaget den 31te Maj 1916“.

**Aarsagen
og For-
beredelser**

Efter at Englands Krigserklæring var indløbet til Tyskland den 4de August 1914, var det den almindelige Mening i Europa, at de to Verdensflaader i Løbet af kortere Tid vilde mødes i en afgørende Styrkeprøve, om hvis Udfald der allerede før Krigen var blevet talt og diskuteret saa meget. Men begge de to stridsførende Magter havde gyldige Grunde til endnu ikke at sætte deres kostbare Skibe paa Spil; der maatte afventes et senere Tidspunkt, hvor Lejligheden var mere gunstig og Risikoen mindre. Tyskerne havde lige fra Krigens Begyndelse, dels frivilligt, dels tvunget af Englænderne, trukket sig tilbage i en defensiv Strategi, omme bag Minefelterne i Helgolandsbugten. De følte, at Flaaden — trods deres store Anstrengelser for at være paa Højde med Englænderne i det forudgaaende Kapløb om Erhvervelsen af Magten som førende Nation, hvad maritim Styrke angik — endnu var den engelske underlegen. De indskrænkede sig derfor foreløbig til at bekæmpe Englands Verdenshandel ved de større eller mindre Krydsere, der ved Krigens Udbrud befandt sig paa Havene, og haabede, alt eftersom Tiden gik, at blive England en jævnbyrdig Modstander, dels ved at forøge deres egen Flaade gennem en stærkt forceret Nybygning, og dels ved at decimere den engelske under de Angreb, som deres talrige Undervandsbaade havde til Hensigt at rette imod den. — Samtidig foretog deres Slagkrydsere nu og da Strejftog mod Englands Østkyst, som dog alle havde et noget hasarderet

Præg og nærmest bar Udseende af at skulle tilfredsstillende Kravet hos det tyske Folk, om at det dog vilde se nogen Aktivitet og nogle Resultater af den Flaade, paa hvilken de havde bestøttet saa uhyre Pengesummer.

Situationen var endnu heller ikke for Englænderne en saadan, at de turde lade det komme til en afgørende Kamp. Ganske vist var hele den engelske Flaade fuldt kampberedt lige fra det Øjeblik, da Krigen brød ud, idet der ca: en Maaned forinden var blevet foretaget en „Prøvemobilisering“ af den britiske Flaade med en stor Del af dens Reserve. Noget Materiel skulde lige til atter at desarmes, og kun den normale „Home-Fleet“ holdes under Kommando, da de truende Forhold i Europa bevirkede, at Flaaden forblev udrustet. England var herved i Stand til straks at etablere den omfattende Blokade af de tyske Nordsøhavne. Men selve Kampflaaden blev endnu holdt tilbage.

Der var ogsaa nok af Opgaver at tage fat paa. — For det første skulde de tyske Krydsere, der befandt sig ude paa Verdenshavene, udryddes, og det kostede dem endda Betsvær nok at faa dette Arbejde udført. — Dernæst var Havene omkring det britiske Ørige blevet temmelig usikre paa Grund af den store Sværm af Undervandsbaade, som Tyskland havde sendt ud; saa førend disse var blevet nogenlunde bekæmpet, og man havde opfundet Midler til at gardere sig mod deres Angreb, kunde der ikke være Tale herom. — Og endelig — vel den væsentligste Grund — var England ikke blind for Muligheden af en Invasion fra Fastlandet, som Følge af Tyskernes store Fremgang i Begyndelsen af Krigen. De havde ingen Hær, der kunde afslaa en saadan Landgang, saa den eneste Maade, den kunde afværges paa, var, hvis man endnu havde Flaaden i Behold. Man maatte først skabe en Hær, som kunde overtage denne Opgave.

Begivenhederne ude i selve Europa var ogsaa af en saadan Art, at den britiske Flaades eller dens Mandskabs Tilstedeværelse var nødvendig forskellige Steder. — Forsvaret af Antwerpen, Blokeringen — sammen med den franske Flaade — af de østrigske Kyststrækninger ved Adriaterhavet, forinden Italien kom med i Krigen, samt Angrebet paa Dardanellerne. Alle disse Foretagender maatte først have et Resultat, enten til den ene eller anden Side, inden Englænderne kunde tænke paa at lade det komme til aaben Kamp mellem de to Flaader. — De lod dog nu og da deres Slagkrydsereskadrer foretage: „periodical sweeps through the North Sea“, for at undersøge om den tyske Flaade var kommet ud, saa de endnu overfor Verden kunde vise, at de var Havenes Herskerinde.

Men efterhaanden som Tiden gik, og begge de to Lande havde faaet løst de ovennævnte Opgaver — hvis Resultater er vel kendt fra den forløbne Tid — begyndte der at vise sig en langt større Aktivitet hos begge Parter.

Den 19de December 1915 meddelte saaledes den tyske Admiralstab, at en Del af deres „Hochseeflotte“ den foregaaende Uge havde gennemsejlet Nordsøen for at lede efter Fjenden og havde saa den 17de og 18de holdt gaende i Skagerak. 52 Dampere var blevet undersøgt, og en ladet med Kontrabande var blevet beslaglagt. „I Løbet af denne Periode — beretter det tyske Communiqué — var der ikke blevet observeret det mindste til den engelske Flaade.“

Det var omtrent paa samme Tid, at den tidligere Øverstkommanderende for den tyske Flaade Admiral *v. Pohl* trak sig tilbage og blev efterfulgt af Viceadmiral *v. Scheer*. — I Februar 1916 døde Adm. *v. Pohl*, og *V. Adm. v. Scheer* havde nu den fulde Raadighed over den søgaaende Flaade, men allerede forinden var der atter fra Nordsøfiskere fremkommet

Rygter om en fornyet Aktivitet af den tyske Hochseeflotte. Den 25de Marts blev der observeret 25 større tyske Skibe udfor Vlieland paa den hollandske Kyst. Saa i April indtraf Strejftogtet mod Yarmouth, og fra forskellige Lande kom der Meddelelse om en usædvanlig stærk Virksomhed paa de tyske Skibsværfter.

Kort forinden, den 17de Marts 1916, var ogsaa den tyske Marineminister *v. Tirpitz* blevet afskediget. Og dermed var i Grunden den sidste Hindring blevet fjernet, for at den tyske Flaade kunde sejle ud til aaben Kamp, idet han — der var den egentlige Skaber af Flaaden og specielt af den tyske Undervandsbaadskrig — altid havde raadet til den største Forsigtighed og end næppe turdet vove Kampskibene i Østersøen.

Samtidig havde Tyskerne under et eventuelt Udfald i Nord-søen søgt at hindre et Angreb fra Østersøen; enten at Russerne skulde prøve paa at falde dem i Ryggen gennem de danske Farvande, eller hvad der dengang kunde anses for mere sandsynligt, at Englænderne vilde forcere Indgangen til Østersøen, medens den tyske Flaades Hovedstyrke var trukket mod Vest. Farvandet i den sydlige Del af Sundet spærredes derfor mere effektivt med Net og Miner, samtidig med at Patrouillen af Jagere sammesteds forøgedes betydeligt.*)

Der var ogsaa fremkommet Rygter, om at den tyske Flaade havde Overraskelser til Verden, hvad svære Kanoner angik, idet de tyske Skibe vilde blive omarmerede og forsynede med Skyts af samme Kaliber, som de berygtede Hautbitser fra Antwerpens Ødelæggelse**). — Og endelig skal nævnes, at en Reder i Malmø, der stod i Forretningsforbindelse med tyske Østersøbyer, i Begyndelsen af Maj havde

*) „Berlingske Tidende“ den 6. og 17. Marts.

**) „Daily Mail“ den 10. Februar. „Information“ den 12. Februar.

faaet Underretning fra den tyske Regering, om at alle hans Skibe, der befandt sig i Østersøhavnene, vilde blive tilbageholdt indtil den 1ste Juni*).

Saa med Henblik paa disse ovenfor nævnte fra tysk Side foretagne Forberedelser var det ikke saa underligt, at de skabte en vis Uro i England. Man begyndte atter at frygte en Invasion paa Øriget eller snarere et Angreb paa Forbindelsen Dunkerque—Calais.

Der foretoges som før nævnt virkelig ogsaa nogle Forsøg med denne Hensigt, idet den tyske Undervandsbaad „U 19“ den 23de April angreb en Transportdamper i Farvandet Syd for Irland, og to Dage senere var der en tysk Eskadre af Skibe i „Aufklärungsdienst“, under Kommando af V. Adm. v. *Hipper*, der angreb Yarmouth og Lowestoft, men som snart blev jaget paa Flugt af *Sir R. Arbuthnots* 1st Cruiser Squadr. — efter dog at have anrettet en Del Skade paa de omtalte Byer.

Disse i og for sig heldige, men lidet virkningsfulde Angreb, havde dog til Følge, at der skete en Forandring i Fordelingen af de engelske Søstridskræfter i Nordsøen. Dette fremgik tydeligt af en Meddelelse den 10de Maj fra First Sealord *M. Balfour* til Borgmestrene i Yarmouth og Lowestoft, idet han, samtidig med at han udtrykte sin Beklagelse over det skete, udtalte følgende: „Indbyggerne (i de to Byer) vil ikke i Fremtiden have noget at frygte ved Gentagelser af lignende Strejftog, paa Grund af Forandringerne i Fordelingen af vore Søstridskræfter“**. Samtidig med at han tilføjede, at disse Forandringer ikke vilde være en Fare for den britiske Flaades Overlegenhed i Nordsøen. — Sandsynligvis hentydede *Balfour* her i Slutningen af sin Meddelelse til Fuldendelsen af de 4 sidste Skibe af „Queen Elisabeth“-Klassen, idet man saa-

*) „Nationaltidende“ den 12. Maj.

***) „The Times“ den 12. Maj.

ledes kan antage (se senere), at disse er kommet til at forstærke Styrken udfør Hull og Scarborough, som tidligere bestod af ældre Panserkrydsere.

Efter det ovenfor beskrevne, om de fra tysk Side saa lang Tid i Forvejen foretagne Forberedelser, vilde det synes usandsynligt, at den tyske Kampflaade blev sendt ud i Nordsøen, blot fordi Stemningen paa Fastlandet krævede det, — uden at den samtidig havde en speciel Opgave at løse.

Det kan da antages, at een af Grundene var den at angribe en af de mange Transporter af Krigsfornødenheder, der paa den Aarstid udgik fra England langs Norges Kyst til Archangelsk. (en stor russisk Offensiv begyndte kort efter i de første Dage af Juni.) Samtidig havde Tyskerne jo det Haab — hvis Overrumplingen lykkedes — for en Tid at standse denne livlige Trafik. Da disse Konvoyer sandsynligvis kun ledsagedes af mindre stærke Skibe, saasom lette Krydsere og Jagere, har det vel været Tyskernes Hensigt, kun at lade nogle fremskudte Krydsere og Slagkrydsere angribe dem, idet de dog samtidig havde Slagskibene et Stykke længere tilbage, i Tilfælde af at der skulde være større engelske Stridskræfter i Farvandet. — Deres Hensigt i den Henseende fremgaar ogsaa tydeligt af Fordelingen af de tyske Stridskræfter, da Englænderne fik dem i Sigte.

Der er dog mere, der tyder paa, at efterhaanden som Tyskerne ved Efterretninger fra deres Flyvere og Zeppelinere stadig er blevet underrettet om Englændernes gentagne „periodical sweeps through the North Sea“, har de villet overraske og ødelægge en saadan Deling, — og at Hensigten med Konvojen kun kom i anden Række.

Nordsøen har Form som en stor Tragt med Indløb Syd fra gennem Kanalen. I den nordlige Del bliver de begrænsende Kyster — Jylland og England — mere parallelle, og den gen-

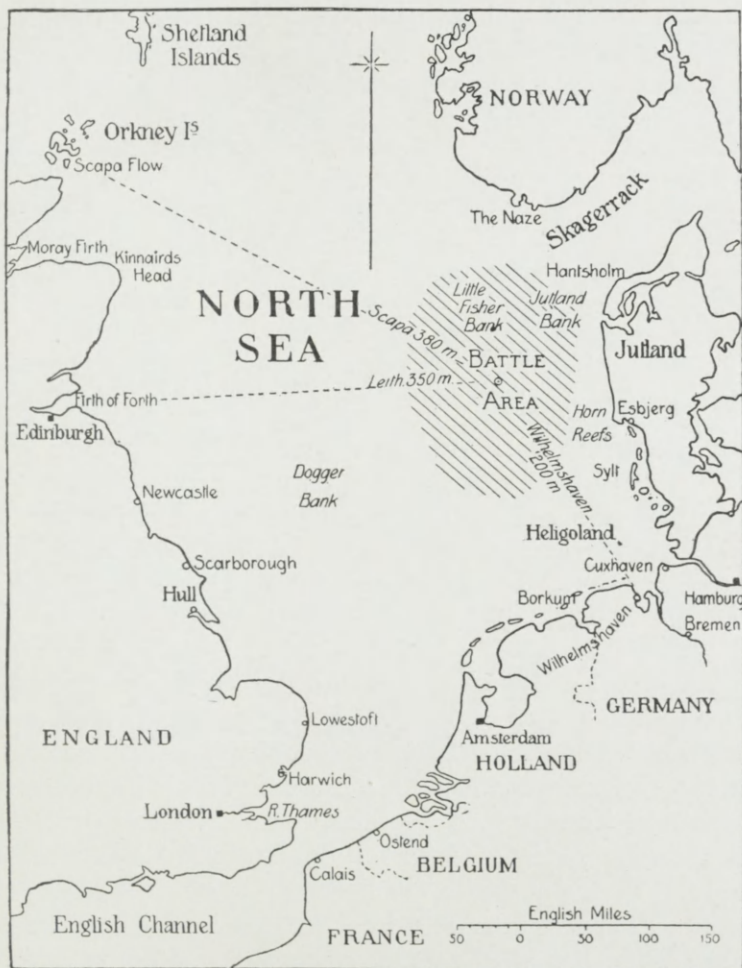
Kamp-
pladsen

nemsnitlige Distance derimellem er 380 Sømil. — Afstanden fra Jydske Rev (50 Sømil VSV for Hanstholm) — hvor antagelig Søslaget har foregaaet — til Rosyth, der ligger paa den nordlige Bred af Firth of Forth, og som danner Basis for den engelske „Grand Fleet“, beløber sig til c: 400 Sømil.

Rosyth er — fraregnet den engelske Flaades Basis ved Ørkenøerne: Scapa Flow — det eneste egentlige Støttepunkt for større Flaadeafdelinger, som Englænderne har i Nordsøen, idet Englands Østkyst er meget aaben og let tilgængelig og ikke fra Naturens Side frembyder nogle Støttepunkter.

Helt anderledes forholder det sig med den tyske Nordsø-kyst, der danner en stor Bugt mellem den danske og hollandske Grænse. Langs hele Kysten ligger der en omtrent uafbrudt Kæde af Smaaøer ligefra Borkum udfor Holland til Romø og Sild Syd for Esbjerg, bag hvilke mindre dybtgaaende Skibe kan finde Læ; uden at være udsat for Angreb fra Fjendens større Skibe. Et Stykke ude i Bugten — c: 30 Sømil fra Land — ligger Helgoland som en fremskudt Forpostvagt.

Allerede i Fredstid havde Tyskerne forudset denne Ø's Betydning som Støttepunkt for deres Operationer i Nordsøen og havde foretaget meget betydelige Befæstningsarbejder, ligesom der ogsaa var blevet bygget Havn for Torpedo- og Undervandsbaade. Da Krigen udbrød, blev alle Gæster ved de derliggende mondæne Badesteder og hele den civile Befolkning øjeblikkelig fjernet fra Øen, idet den blev overgivet til den maritime Forvaltning, og den danner nu i Forbindelse med de udstrakte Minefelter mod Slesvigs og Hollands Kyster et glimrende Værn for Tysklands Flaadebaser i Nordsøen — Wilhelmshafen og Cuxhafen — og er udmærket egnet til at dække Flaadens Retraite i Tilfælde af et uheldigt Udfald i Nordsøen, samtidig med at den fuldstændig behersker den vestlige Indsejling til Kaiser Wilhelm-Kanalen.

Gengivet efter: Professor C. Sanford Terry: The battle of Jutland Bank
May 31—June 1, 1916.

Det er gennem denne Kanal, at Tyskerne sandsynligvis i de sidste Dage af Maj har trukket deres store Skibe fra Østersøen, idet de samtidig forsøgte at bortlede de Allieredes Opmærksomhed fra Nordsøen ved at lade Meddelelser sive ud om et forestaaende Angreb paa Riga*).

Flaaderne og deres S sammensætning.

Intetsteds i de to Landes officielle Beretninger er der angivet en detailleret Opgivelse af S sammensætningen af Flaaderne og deres Størrelse. — De to Eclaireringsstyrker kendes nogenlunde; men det gælder dog kun for de større Enheders Vedkommende, idet der, hvad de mindre Skibe angaar, — saasom Krydsere og Jagere — kun enkelte Steder er opført, hvilke Eskadrer og Flotiller, der deltog i det første Sammenstød mellem Flaaderne, men ikke hvilke Skibe de indbefattede.

Man er derfor henvist til at forsøge selv at rekonstruere Eskadrernes Inddeling og S sammensætning paa Grundlag af deres Fordeling ved Krigens Udbrud, suppleret med de sparsomme Oplysninger, der nu og da findes i Rapporterne angaaende Eskadrer og Flotiller, samt Navnene paa de enkelte Skibe, der er nævnt i de forskellige Episoder af Slaget.

Den
engelske
Flaade

Adm. *Jellicoe* anfører selv i en Note efter sin Rapport følgende: „The list of ships and commanding officers, which

*) „Berlingske Tidende“ den 22de Maj.

took part in the battle has been withheld from publication for the present in accordance with practice." — Følgelig er det Materiale, der er til ens Disposition i denne Henseende meget mangelfuldt; men ved et indgaaende Studium af hans Rapport, idet man hver Gang, der bliver nævnt Navnet paa et Skib eller en Officer nøjere undersøger de nærmere Omstændigheder, Aarsagen dertil, Tidspunktet under Slaget o. s. v., kan man faa betydelig flere Oplysninger, end der gives ved de faa Tal, der nu og da nævnes, saaledes at man kan danne sig et nogenlunde Skøn

Vice-Admiral Sir *David Beatty*, K.C.B. K.C.V.O D.S.O.

Gengivet efter: John Buchan: Slaget ved Jylland.

over Skibene og deres Sammensætning i Eskadrer. — I det følgende er der givet en Inddeling, der synes sandsynlig efter det i Øjeblikket foreliggende Materiale, — først af Eclaireringsstyrken, derefter af Hovedstyrken.

Eclairerings-
styrken

Vice-Admiral Sir DAVID BEATTY.

1st Battle-cruiser Squadron:

- „Lion“ (Flagskib for V.-Adm. BEATTY.)
- „Tiger“.
- „Queen Mary“.
- „Princess Royal“ (Flagskib for R.-Adm. BROCK.)

2nd Battle-cruiser Squadron:

- „New Zealand“ (Flagskib for R.-Adm. PAKENHAM.)
- „Indefatigable“.

5th Battle Squadron:

- „Barham“ (Flagskib for R.-Adm. HUGH EVAN-THOMAS.)
- „Valiant“.
- „Warspite“
- „Malaya“.

1st Light-cruiser Squadron:

- „Galathea“ (Standerskib for Commodore ALEX. SINCLAIR.)
- „Phaeton“.
- „Inconstant“.
- „Cordelia“.

2nd Light-cruiser Squadron:

- „Southampton“ (Standerskib for Commodore GOODE-
NOUGH.)
- „Birmingham“.
- „Dublin“.
- „Nottingham“.

3rd Light-cruiser Squadron. (R.-Adm. NAPIER.)

- „Falmouth“.
- „Yarmouth“.
- „Weymouth“.
- „Dartmouth“.

1st Flotilla:

- Light-cruiser: „Fearless“. (Captain ROPER.)
- Ialt: 10 (?) Jagere.

9th Flotilla:

Ialt: 10 (?) Jagere, bl. a.: „Landrail“, „Turbulent“, „Ter-
magant“, „Lydiard“.

10th Flotilla:

Ialt: 10 (?) Jagere, bl. a.: „Moorsom“, „Morris“.

13th Flotilla:

Light-cruiser: „Champion“. (Captain FAFRIE.)

Ialt: 10 (?) Jagere, bl. a.: „Nestor“, „Nomad“, „Nicator“,
„Narborough“, „Pelican“, „Petard“, „Obdurate“, „Ne-
rissa“, „Morseby“, „Onslow“.

Mothership for Seaplanes:

„Engadine“.

Som før nævnt er Oplysningerne om Hovedstyrken endnu mere sparsomme end ovenfor. Efter de Navne at dømme, der findes i Rapporten paa Slagskibe, synes det antageligt, at det er de nyeste Skibe og følgelig Skibene af 1st Fleet i „Home-Fleet“, der har deltaget i Kampen — men hvormange Skibe ialt, derom gives der ingen Underretning. — For nogenlunde at danne sig et Skøn herom maa man gaa tilbage til den engelske Flaades Størrelse og Fordeling ved Krigens Udbrud, dertil føje de Nybygninger og fradrage de Tab, der er sket i den forløbne Tid, og derefter ifølge de faa Oplysninger i Rapporten inddele dem i Eskadrer.

Hoved-
styrken

Med Undtagelse af nogle enkelte Skibe der var stationeret i Middelhavet og ved de engelske Kolonier, var ved Krigens Udbrud den engelske Flaade som Følge af den omtalte Prøve-mobilisering koncentreret i de hjemlige Farvande i den saakaldte „Home-Fleet“, inddelt i 3 Flaader, foruden de under en „Admiral of Patrols“ underlagte Patrouilleflotiller bestaaende af Jagere og Undervandsbaade. Den omfattede ialt 19 Skibe af „Dreadnought“-Typen, tilligemed et stort Antal Krydsere, hvis Udvikling jeg ikke nærmere skal komme ind paa. Hertil

kommer desuden 3 „Dreadnoughts“: „Dreadnought“, „Bellerophon“ og „Temeraire“, der, foruden Slagkrydserne: „Indefatigable“, og „Indomitable“, under Kommando af V.-Adm. Sir *Berkeley Milne*, 4 Dage før Englands Krigserklæring ind-

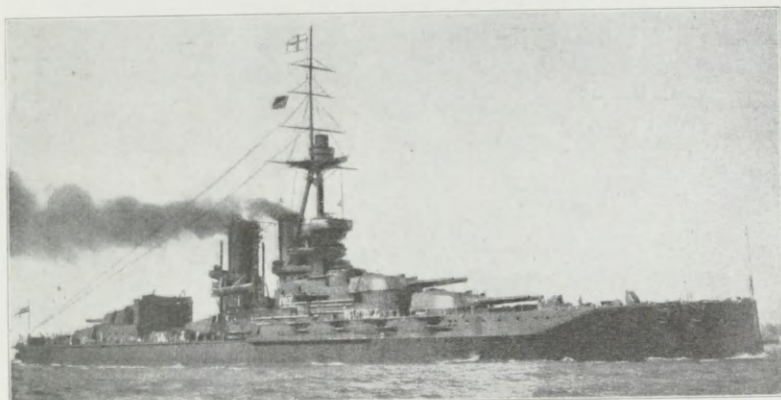
Admiral Sir *John Jellicoe*.

Gengivet efter: *The Times: Book of the navy.*

løb, blev kaldt til Kanalen, for sammen med en Del af den franske Flaade at hindre et Angreb paa den belgiske Kyst og Calais.

Desuden var 2 Skibe af „Iron Duke“-Klassen: „Emperor of India“ og „Benbow“ under Fuldendelse, samt de i Eclaireringsstyrken nævnte 4 Skibe af „Queen Elisabeth“-Klassen, som alle blev færdige i Løbet af de c. 2 Aar, der forløb inden Maj 1916.

Samtidig havde England 4 andre „Dreadnoughts“ under Bygning for fremmede Stater, nemlig 2 for Tyrkiet: „Reschadih“ og „Osman I“, og 2 for Chile: „Almirante Cochrane“ og „Almirante Latorre“, der, efterhaanden som de var færdigbyggede, blev indlemmet i Flaaden under

H. M. S. „Iron Duke“.

Gengivet efter: E. v. Hersfeld: Die Seeschlacht vor dem Skagerrak.

henholdsvis følgende Navne: „Erin“, „Agincourt“, „India“ og „Canada“.

Endvidere har sikkert mindst 3 Skibe af den nye „Royal-Sovereign“-Klasse været fuldendt paa Tidspunktet for Slaget.

I det hele indbefattede saaledes den engelske Flaade i Maj 1916 33 „Dreadnoughts“ og „Super-Dreadnoughts“. Herfra fragaar dog „Queen Elisabeth“, der var i Dok efter Angrebet paa Dardanellerne. — Af de øvrige 32 har sikkert 25 dannet den engelske Hovedstyrke og sandsynligvis været ind-delt paa følgende Maade:

Admiral Sir JOHN RUSHWORTH JELLICOE.

Flaadeflagskib: „Iron Duke“ (indgik under Kampen i 4th Battle Squadr.)

1st Battle Squadron.

„Marlborough“ (Flagskib for V.-Adm. CECIL BURNEY.)

„Neptun“

„Colossus“

- „Hercules“
- „Saint Vincent“ (Flagskib for R.-Adm. ALEX. L. DUFF.)
- „Vanguard“
- „Collingwood“
- „Timeraire“

2nd Battle Squadron.

- „King George V“ (Flagskib for V.-Adm. JERRAM.)
- „Ajax“
- „Centurion“
- „Conqueror“
- „Monarch“
- „Thunderer“
- „Orion“ (Flagskib for R.-Adm. ARTHUR C. LEVESON.)
- „Erin“

(Til Eskadren hørte oprindeligt „Audacious“, der den 27de Oktober 1914 løb paa en Mine i det irske Hav.)

4th Battle Squadron.

- „Benbow“ (Flagskib for V.-Adm. Sir DOVETON STURDEE.)
- „Emperor of India“
- „Agincourt“
- „Canada“
- „India“
- „Superb“ (Flagskib for R.-Adm. ERNEST F. A. GAUNT.)
- „Royal Oak“
- „Revenge“

Sammensætningen af 4th Battle Squadron er noget usikker og blandet. Det ser ud, som om Skibene, efterhaanden som de blev færdige, er blevet knyttet til denne Eskadre, og da nogle af dem var bygget til fremmede Mariner, bliver følgelig deres Armering noget uensartet.

Efter enkelte tyske Beretninger skulde Skibene af „Royal-

Sovereign“-Klassen (2—3 Skibe) have optraadt i en særskilt Eskadre. — Herimod taler Oplysningen i „Scientific American“ den 17de Juni 1916, at da Adm. Jellicoes Hovedstyrke nærmede sig, blev de første Skud affyret af: „Revenge“,

„Royal-Oak“ og „Agincourt“ — antagelig Skibe i samme Eskadre.

— Paa den anden Side nævnes i Slutningen af Adm. Jellicoes Rapport, at V.-Adm. Burney den 1ste Juni Kl. 2,30 Fm. skiftede sit Flag til „Revenge“ fra sit tidligere Flagskib „Marlborough“, da denne havde Besvær med at følge de andre Skibe i Eskadren. Dette kunde saaledes tyde paa, enten at „Royal-Sovereign“-Klassens Skibe har

optraadt selvstændigt, eller at de har været knyttet til V.-Adm. Burneys Eskadre — 1st Battle Squadr. — Men Faktum er, at de har deltaget i Slaget, hvorefter Eskadreindelingen bliver mere underordnet. —

Foruden de tre Kampskibseskadrer bestod Hovedstyrken ifølge Rapporten af 3rd Battle-cruiser Squadr., 1st og 2nd

Rear-Admiral, The Hon. *Horace L. A. Hood.*

Gengivet efter: W. M. Dixon: *The british navy at war.*

Cruiser Squadr., 4th Light-cruiser Squadr., samt 4th, 11th og 12th Flotilla:

3rd Battle-cruiser Squadron.

„Invincible“ (Flagskib for R.-Adm. HORACE L. A. HOOD.)
 „Inflexible“
 „Indomitable“

1st Cruiser Squadron.

„Defence“ (Flagskib for R.-Adm.: Sir ROB. K. ARBUTHNOT.)
 „Black Prince“
 „Warrior“
 „Duke of Edinburgh“ (var under Slaget attacheret 2nd Cruiser Squadr.)

2nd Cruiser Squadron.

„Minotaur“ (Flagskib for R.-Adm. HERBERT L. HEATH.)
 „Shannon“
 „Achilles“
 „Hampshire“

4th Light-cruiser Squadron.

„Calliope“ (Standerskib for Commodore LE MESURIER.)
 „Conquest“
 „Comus“
 „Cleopatra“

4th Flotilla.

Ialt 15 (?) Jagere, bl. a.: „Tipperary“ (Flotilla-Leader for Captain WINTOUR) „Spitfire“, „Ardent“, „Ambuscade“, „Garland“, „Fortune“, „Sparrowhawke“, „Acasta“, „Shark“, „Christopher“.

11th Flotilla.

Light-cruiser: „Castor“. Commodore JAMES K. T. HAWKLEY. Ialt 20 (?) Jagere.

12th Flotilla.

Ialt 20 (?) Jagere, bl. a. „Maenad“, „Onslaught“.

Hovedstyrken var ledsaget af 4 Krydsere, nemlig: „Boadicea“, „Active“, „Blanche“ og „Bellona“, der var Repetitorer ved hver af Slagskibseskadrerne.

Til Slut bør nævnes *3rd Battle Squadron*, som sikkert ikke er kommet til at

deltage i Slaget, men dog har forladt sin Basis i den Hensigt, efter at Slaget var begyndt. — John Buchan: „The battle of Jutland Bank“ (Nelsons History of the war) omtaler den, og Tyskerne opgiver, at en Eskadre „am 1 Juni durch die deutsche Luftaufklärung 60 Seemeilen nördlich Terschelling festgestellt wurde.“

— Den har antagelig omfattet 12 Kampskibe — nogle ældre „Dreadnoughts“ samt Skibe af „King Edward VII“-Klassen.

Hvad de tyske Oplysninger angaar med Hensyn til Skibsmateriellet, der har deltaget i Slaget, er de endnu mindre detaillerede end de engelske, idet Tyskerne ogsaa her har fast-

Viceadmiral von Hipper.

Gengivet efter: E. v. Hersfeld: Die Seeschlacht vor dem Skagerrak.

Den tyske
Flaade

holdt deres Princip, kun at give saa lidt Underretning som muligt om deres taktiske og strategiske Bevægelser og Handlinger, og enten kun at fremkomme dermed, naar Modparten samtidig har gjort det samme, eller — som det var Tilfældet her ved Nordsøslaget — først lidt efter lidt at offentliggøre Enkelthederne, efterhaanden som de saa at sige blev tvunget dertil ved altfor indlysende og uomtvistelige Kendsgerninger.

Eclairerings-
styrken

Ligesom Englænderne har Tyskerne ogsaa givet de nøjagtigste Oplysninger om den fremskudte Slagkrydsereskadre. Den skal have bestaaet af 5 Slagkrydsere „und hatte als Spitze und Sicherung noch einige kleine Kreuzer und Torpedobootsflotillen bei sich.“ De 5 Slagkrydsere var:

Viceadmiral VON HIPPER.

I Aufklärungsgruppe.

„Lützow“ (Flagskib for V. Adm. v. HIPPER.)

„Derfflinger“

„Seydlitz“

„Moltke“

„von der Tann“

Hvorvidt denne sidste har deltaget, betvivles i nogle engelske Beretninger, idet der fremføres, at Øjenvidner fra Slaget har set en nyere Slagkrydser — maaske „Hindenburg“ — indtage dennes Plads. Det kunde lyde meget sandsynligt, da „v. d. Tann“ som et noget ældre Skib vilde nedsætte Eskadrens Kampfart; — men efter tyske Opgivelser har den deltaget.

Om Antallet af lette Krydsere og Jagere vides intet bestemt. I „Ullsteins“ Kriegsbücher: „Skagerrak“ staar der nævnt, at den samlede Tonnage for Krydsernes Vedkommende med et rundt Tal kan sættes til 30000 ts. Idet man imidlertid kan regne med en gennemsnitlig Tonnage paa c. 4—5000 ts.

for de Krydsere, der kan være Tale om har deltaget i Slaget, giver det saaledes til Resultat: 8—9 Krydsere, da det opgivne Tonnagetal sikkert er noget for lille, — men hvilke? (Sandsynligvis *II Aufklärungsgruppe* — Krydserne af „Rostock“-Klassen.)

Sammesteds oplyses det, at 22

Torpedobaade hørte til *Eclaireringsgruppen* — 2 Halvflotiller.

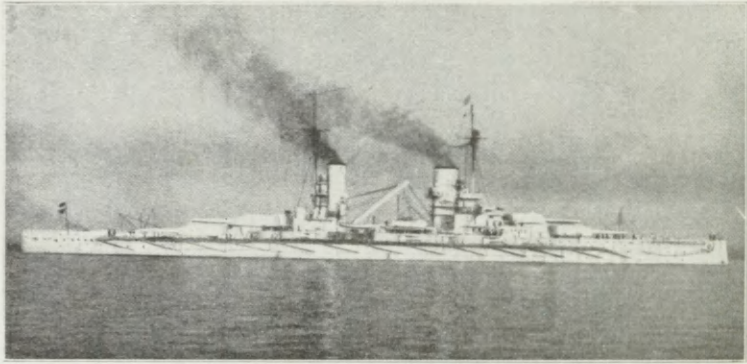
Endelig skal anføres, at efter engelske Oplysninger har Slagkrydseren ex-„Salamis“, som ved Krigens Udbrud var under Bygning i Tyskland for Grækenland, deltaget i Slaget under et andet Navn. Den skulde være blevet armeret med 35 cm.s Kanoner, og

Englænderne paastaar, at de i enkelte Skibe har fundet Træffere af 35 cm.s Projektiler, der antagelig hidrørte fra dette Skib, da ingen andre tyske Skibe, hverken Slagkrydsere eller Slagskibe, havde en saa stærk Armering.

Viceadmiral von Scheer.

Gengivet efter: E. v. Hersfeld: Die Seeschlacht vor dem Skagerrak.

S. M. S. „König“.

Gengivet efter: E. v. Hersfeld: Die Seeschlacht vor dem Skagerrak.

**Hoved-
styrken**

Hovedstyrken bestod af ialt 22 „Linienschiffe“ inddelt i 3 Eskadrer, nemlig: „16 Grosskampschiffe“ (Skibe af „Dreadnought“-Typen) og „6 ældre Linienschiffe“, — altsaa nøjagtig den Sammensætning, som den tyske Hochseeflotte havde ved Krigens Udbrud. — Dette stemmer med, at „Kronprinz“, — det sidste Skib af „Markgraf“-Klassen, der løb af Stablen den 21de Februar 1914, — er blevet fuldendt, og det har saa sikkert indtaget „König Albert“s Plads i „III Geschwader“, da dette paa daværende Tidspunkt var under Reparation.

Det kunde synes mærkeligt, at ingen Skibe af den nye „Baden“-Klasse har deltaget. Der findes ingen Oplysninger desangaaende. De har sikkert været fuldendt fra Værfterne, men deres Besætninger har næppe opnaaet tilstrækkelig Uddannelse, til at Skibene endnu kunde indgaa i første Linie.

Idet der tages Hensyn til ovennævnte Ombytning har Hochseeflottens Sammensætning altsaa antagelig været som ved Krigens Begyndelse og haft følgende Eskadreinddeling:

Admiral VON SCHEER.

Flaadeflagskib: „König“ (indgik under Kampen i „III Geschwader“.)

I Geschwader. (Linienschiffe.)

I Division: „Ostfriedland“ (Flagskib for V. Adm. EHRHARDT-SCHMIDT.)

„Thüringen“

„Helgoland“

„Oldenburg“.

II Division: „Posen“

„Rheinland“

„Nassau“

„Westfalen“

II Geschwader. („ältere Linienschiffe“ af „Deutschland“-Klassen.)

III und IV Division: „Pommern“*) (Divisionschef: K. Adm. MAURE.)

„Hannover“

„Deutschland“

„Schleswig-Holstein“

„Schlesien“

„Lothringen“.

III Geschwader.

V Division: „Kaiser“

„Kaiserinn“

„Prinzreg. Luitpold“.

*) om dette Skib skrives der i „The Times“: „History of the war“, at det af Tyskerne indrømmede tabte Skib: „Pommern“ ikke skulde være det her nævnte ældre Skib af „Deutschland“-Klassen, som antages at være blevet sænket i Østersøen i Juli 1915 af en engelsk Undervandsbaad, — men et fuldstændig nyt Skib af „Ersatz Wörth“-Typen: „Bayern“.

VI Division: „Friedrich der Grosse“ (Flagskib for K. Adm.
BEHNCKE.)
„Grosser Kurfürst“
„Markgraf“
„Kronprinz“

Hochseeflotte bestod endvidere af nogle Eskadrer lette Krydsere, der efter tyske Opgivelser skulde have en samlet Tonnage paa 35000 ts. Ved paa lignende Maade at beregne Antallet af Krydsere som for den tyske Eclaireringsstyrkes Vedkommende, faas, at der har deltaget 9 Krydsere, antagelig *III og IV Aufklärungsgruppe*, foruden 88 Torpedobaade: 8 Halvflotiller.

Sammenlig-
ning mellem
Flaaderne

Af det ovenfor udviklede angaaende Flaaderne og deres Sammensætning fremgaar det, at Englænderne i Henseende til Skibsantal af de to Typer: Slagskibe og Slagkrydsere (Krydserne, de lette Krydsere og Jagerne lades ude af Betragtning paa Grund af de unøjagtige og mangelfulde Oplysninger) er Tyskerne langt overlegne, idet Forholdet er saaledes:

Englænderne: 9 Slagkrydsere — Tyskerne: 5 Slagkrydsere
— 29 Slagskibe — — 22 Slagskibe

Disse Tal virker noget overraskende, især naar man ser hen til Englændernes store Skibstab, som man ikke skulde have ventet med en saadan Overlegenhed. Og hvis man for begge Partes Vedkommende sammentæller — i de tre forskellige Faser af Slaget — den samlede Bredsidevægt, viser det sig, at Englænderne i artilleristisk Henseende er Tyskerne endnu langt mere overlegne, end hvad Tonnage angaar.

I det følgende er sammentalt den engelske og tyske Skibstonnage og Bredsidevægt i Slagets 3 Faser for Slagskibe og

Slagkrydsere. Tallene er udregnet efter Opgivelserne i „Taschenbuch der Kriegsflotten“ og „The Fleet annual and naval year book 1916“, idet Summerne for Tonnagen er afrundet op- eller og angivet paa 1000 Tons' Nøjagtighed, da denne som Regel anføres for lille, medens Bredsidevægten er afrundet nedefter og bestemt med en Nøjagtighed af 1000 kg, idet der maa tages Hensyn til Kanonernes større eller mindre Bærevne, at de kan blive gjort ukampdygtige, og at Maximumsrækkevidden for de mindste Kalibres Vedkommende ligger under Middelkampafstanden under Slaget.

1st Fase a): BEATTY — v. HIPPER.

1st Battle-cruiser Sq:	Tonnage: 111000 ts	—	Bredsidevægt: 18000 kg.
2nd — „	— 40000 „	—	— 6000 „
	Samlet Tonnage: <u>151000 ts</u>	—	Bredsidevægt: <u>24000 kg.</u>

I Aufklärungsgruppe: Tonnage: 123000 ts — Bredsidevægt: 16000 kg.

hvilket giver: den tyske Tonnage mod den engelske: 1 : 1.4

— Bredsidev. „ — 1 : 1.5

1st Fase b): BEATTY og EVAN-THOMAS — v. HIPPER.

1st Battle-cruiser Sq:	Tonnage: 111000 ts	—	Bredsidevægt: 18000 kg.
2nd — „	— 40000 „	—	— 6000 „
5th Battle Squdr:	— 110000 „	—	— 29000 „
	Samlet Tonnage: <u>261000 ts</u>	—	Bredsidevægt: <u>53000 kg.</u>

I Aufklärungsgruppe: Tonnage: 123000 ts — Bredsidevægt: 16000 kg.

hvilket giver: den tyske Tonnage mod den engelske: 1 : 2.1

— Bredsidev. „ — 1 : 3.3

2den Fase: BEATTY og EVAN-THOMAS — v. SCHEER og v. HIPPER.

1st Battle-cruiser Sq:	Tonnage: 111000 ts	—	Bredsidevægt: 18000 kg.
2nd — „	— 40000 „	—	— 6000 „
5th Battle Squdr:	— 110000 „	—	— 29000 „
	Samlet Tonnage: <u>261000 ts</u>	—	Bredsidevægt: <u>53000 kg.</u>

Flagskib: „König“:	Tonnage:	25000 ts	—	Bredsidevægt:	4000 kg.
I Geschwader:	—	167000 „	—	—	24000 „
II	—	80000 „	—	—	10000 „
III	—	178000 „	—	—	29000 „
		450000 ts			67000 kg.
I Aufklärungsgruppe:	Tonnage:	123000 „	—	Bredsidevægt:	16000 „
	Samlet Tonnage:	<u>573000 ts</u>	—	Bredsidevægt:	<u>83000 kg.</u>
	hvilket giver: den engelske	Tonnage mod den tyske:	1 : 2.2		
	—	Bredsidev. „	—	1 : 1.6	

3die Fase: JELICOE, HOOD, BEATTY og EVAN-THOMAS — V. SCHEER og V. HIPPER.

Flagskib: „Iron Duke“:	Tonnage:	26000 ts	—	Bredsidevægt:	6000 kg.
1st Battle Squadr:	—	165000 „	—	—	29000 „
2nd	—	186000 „	—	—	47000 „
4th	—	205000 „	—	—	52000 „
		582000 ts			134000 kg.
3rd Battle-cruiser Sq:	—	53000 „	—	—	15000 „
Eng. Eclaireringsstyrke:	—	261000 „	—	—	53000 „
	Samlet Tonnage:	<u>896000 ts</u>	—	Bredsidev.:	<u>202000 kg.</u>
Tyske Hochseeflotte:	Tonnage:	450000 ts	—	Bredsidevægt:	67000 kg.
I Aufklärungsgruppe:	—	123000 „	—	—	16000 „
	Samlet Tonnage:	<u>573000 ts</u>	—	Bredsidevægt:	<u>83000 kg.</u>
	hvilket giver: den tyske	Tonnage mod den engelske:	1 : 1.6		
	—	Bredsidev. „	—	1 : 2.4	

Hvis man sammenligner Forholdene for Bredsidevægt i 1ste og 3die Fase med de tilsvarende Forhold for Tonnage, vil Englændernes betydelige Overlegenhed i artilleristisk Henseende her fremgaa, og selv i 2den Fase, hvor Tyskerne har over dobbelt saa stor Tonnage, har de dog kun ca: $\frac{1}{2}$ Gang større Bredsidevægt.

Grunden hertil er den betydelig sværere Armering i de en-

gelske Skibe. Tyskernes største Kaliber var 30,5 cm (ex-„Salamis“ fraregnet med 35 cm), medens Englænderne havde 34,3 cm.s, 35,6 cm.s og 38.1 cm.s Kanoner. — Beregnet efter foranstaaende Flaadeinddelinger har Kanonerne været fordelt paa følgende Maade:

	Kaliber	England	Tyskland
Slagskibe	38.1 cm	48	—
	35.6 „	20	—
	34.3 „	120	—
	30.5 „	94	128
	28.0 „	—	72
	Sum:	282	200
Slagkrydsere	34.3 cm	32	—
	30.5 „	40	16
	28.0 „	—	28
	Sum:	72	44

Englænderne ialt: 354 svære Kanoner

Tyskerne 244 —

Hvilket giver: det tyske Kanonantal mod det engelske: 1 : 1.45.

Sammenlignes dette Forhold med Forholdstallet for Bredsidevægt i 3die Fase: 1 : 2.4, ses atter Englændernes store Overlegenhed i Henseende til Skyts, idet de — skønt de kun havde $\frac{1}{2}$ Gang flere Kanoner end Tyskerne — faar lige den dobbelte Nyttevirkning deraf.

Tyskerne havde imidlertid bedre mellemsvært Artilleri, da de som bekendt altid har holdt nævnte Kaliber til mindst 15 cm,

medens derimod Englænderne lige til „Iron Duke“ har armeret alle deres Slagskibe og Slagkrydsere med 10.2 cm som sekundært Artilleri. — Den 15 cm.s Kanon er ikke blot et kraftigt Antitorpedobaads-Artilleri mod Nutidens store Jagere, men i taaget og diset Vejr, hvor man ofte er nødt til at mindske Kampafstanden til under 9000 m, vilde Tyskerne befinde sig i en meget gunstig Situation overfor Modparten, og naar samtidigt deres Skibe er bedre pansrede, hvilket virkelig er Tilfældet, idet de tyske Slagkrydsere f. Eks. paa Taarnene som Regel har 30—50 mm tykkere Panser (250—280 mm) end Englændernes tilsvarende Skibe (230 mm), er Fordelene jo absolut hos disse første. Ogsaa de tyske Slagskibe er bedre beskyttede; f. Eks. har det i 1914 færdigbyggede Slagskib: „König“ 350 mm's Panser i Vandlinien, mod 305 mm's Panser paa det i samme Aar fuldførte engelske Slagskib: „Iron Duke“.

Hvad Farten angaar, var Overlegenheden paa engelsk Side i Henseende til Slagskibe, medens Tyskerne havde de hurtigste Slagkrydsere. — Den engelske Slagflaades højeste Eskadre-fart gik op til 21 Knob, og de tyske Slagskibseskaders til 18.5 Knob. Derimod var den tyske I Aufklärungsgruppe — med en højeste Fart paa lidt over 28 Knob — hurtigere end den Styrke, som V.-Adm. Beatty raadede over, og som næppe kunde komme op over 26.5 Knob.

I denne Sammenhæng bør nævnes den rosende Omtale, som Adm. *Jellicoe* i sin Rapport giver Personellet i Maskinen og paa Fyrpladsen, og hvor han bl. a. fremfører følgende: „several ships attained speeds that had never before been reached, thus showing very clearly their high state of steaming efficiency“.

Flaadernes Opmarch.

Fra hvilke Havne og paa hvilket Tidspunkt er nu disse to Flaader udgaaet?

Hvad den engelske Flaade angaar, er det meget vanskeligt at komme til Klarhed over, thi Adm. Jellicoes Rapport er absolut tavs paa dette vigtige Punkt.

Lad os antage, at hele den engelske Styrke er afsejlet fra *Rosyth* og *Scapa Flow* — de vigtigste engelske Flaadehavne i Nordsøen — hvilket stemmer udmærket med et Communiqué fra „the Secretary of the Admiralty“ af den 4de Juni, hvor der bl. a. staar følgende: „the next day (June 1st) he (Jellicoe) returned to his bases 400 miles away . . .“ Denne Afstand passer netop paa de to ovennævnte Havne. Sandsynligvis er saa 1st og 2nd Battle-cruiser Squadr. afsejlet først, tillige med de lette Krydsere og Jagere, der eskorterede denne kraftige Avantgarde. Derefter er de Eclaireringsstyrker stukket i Søen, der særlig var knyttet til Hovedstyrken, og blandt disse 3rd Battle-cruiser Squadr. under R.-Adm. *Hood* og maaske ogsaa 1st og 2nd Cruiser Squadr. under R.-Adm. *Arbuthnot* og *Heath*. — Og endelig har saa Adm. Jellicoe selv begivet sig af Sted med Hovedstyrken og dens Eskorte af Jagere.

Muligvis er 5th Battle Squadr. (R.-Adm. *Evan-Thomas*) udgaaet fra den sekundære Basis ved *Scarborough* (Humber o. s. v.), og „Heralds“ Korrespondent i Glasgow giver den 2den Juni følgende Oplysning herom: Den britiske Flaade stak i Søen fra *Rosyth* og *Scarborough*, idet Enhederne fra den engelske Hovedbasis dannede en Eskadre af Slagkrydsere (V.-Adm. *Beattys* Eclaireringsstyrke) og de fra *Scarborough* en

Eskadre af „Dreadnoughts“ (R.-Adm. *Evan-Thomas'* hurtige Slagskibe.)

Naar man sammenligner denne Oplysning med det tidligere omtalte Brev fra Lord Balfour til Borgmestrene i Yarmouth og Lowestoft, ligger det nær at fastslaa, at 5th Battle Squadr. har haft sin Basis her, og den er følgelig ogsaa udgaaet derfra.

Maaske har R.-Adm. *Arbuthnots* 1st og 2nd Cruiser Squadr. ogsaa været stationeret i Nærheden; det er i det mindste akkurat de samme Skibe, der den 25de April 1916 afslog et Angreb af V. Adm. *v. Hippers* Slagkrydsereskadre paa de ovennævnte Byer.

Men alle disse Skibe, er de alle afsejlet den 30te Maj? Ved at læse Adm. Jellicoes paa dette Punkt noget formummede Rapport vilde man svare: Ja. Men en mere indgaaende Undersøgelse af Sagen giver det modsatte Resultat.

Adm. Jellicoe skriver: „The ships of the Grand Fleet, in pursuance of the general policy of periodical sweeps through the North Sea, had left its bases on the previous day, in accordance with instructions issued by me.“

Der staar ikke: „I left our bases on the previous day with the whole Grand Fleet“, og den sidste Bemærkning: „in accordance with instructions issued by me,“ tyder endnu mere paa, at han ikke er afsejlet samtidig med V.-Adm. Beatty.

I „Nelson“'s: History of the war, hvor John Buchan i Vol. XIV behandler Nordsøslaget, er der ogsaa nogen Usikkerhed med Hensyn til den engelske Hovedstyrkes Afsejling, idet han paa Side 125 skriver følgende: „On Tuesday afternoon 30th May, the bulk of the British Grand Fleet left its bases . . .“ — men allerede paa næste Side er han af en anden Mening: „on the morning of the last day of May the German High Sea Fleet *also* put to sea . . .“ — Endelig skulde man synes,

det var noget risikabelt at lade selve Hovedstyrken deltage i „the periodical sweeps through the North Sea,“ paa Grund af de mange tyske Undervandsbaade, der færdedes herude, — og man kan dog næppe antage, at Englænderne allerede den 30te Maj er blevet underrettet om, at Tyskerne den næste Dags Morgen havde til Hensigt at stikke til Søs med deres Hochseeflotte.

Man kommer derfor til det Resultat, at V.-Adm. *Beatty* med sin Styrke har forladt *Rosyth den 30te Maj*, og at Adm. *Jellicoe* først *den 31te Maj* om Morgenen har forladt sin Basis ved Underretning om, at den tyske Flaade er ude i Nordsøen.

Den Nord for Helgoland og Wangeroog stationerede engelske Patrouille, bestaaende af lette Krydsere, Jagere og Undervandsbaade, har saa antagelig om Morgenen Kl. 4,00 den 31te Maj set den tyske Flaade, efter at den er afsejlet fra *Cuxhaven* og *Wilhelmshaven*. De har saa trukket sig tilbage og samtidig pr. Radio meddelt videre om det passerede. Denne Meddelelse er blevet optaget af Skibene, der krydsede halvvejs mellem Doggerbanken og den tyske Kyst, af Adm. *Jellicoe* i *Rosyth* og *Scapa Flow*, af R.-Adm. *Evan-Thomas* i *Scarborough* og af V.-Adm. *Beatty* ved Indsejlingen til *Skagerak*. Og samtidig — c. Kl. 4.30 Fm. — har sikkert alle begivet sig paa Vej mod den jyske Kyst.

Adm. *Jellicoe* bruger 20 Timer til med en Fart af 20 Knob at tilbagelægge de 400 Sømil, der adskiller ham fra *Hanstholm*, — og endda kan denne Distance reduceres noget. For det første Kanonernes Rækkevidde c. 19000 m — 10 Sømil — dernæst den Afstand SV for *Hanstholm*, hvor han finder Fjenden —, c. 80—90 Sømil — saa den Distance, der virkelig skal gennemsejles er kun c. 300 Sømil, d. v. s. 15 Timer med den omtalte Fart.

De engelske Slagskibe løber en Fart af c. 21 Knob, og

3rd Battle-cruiser Squadron af c. 26 Knob. Den egentlig forcerede Jagt varer — efter Adm. Jellicoes egne Opgivelser — omtrent 2 Timer, hvorved Slagkrydsereskadren faar et Forspring fremfor de øvrige paa 6—10 Sømil og aabner Beskydningen Kl. 6.15 Em., 2 Minutter før Adm. Jellicoe selv begynder. (Der maa her tages Hensyn til de sværere Kalibres længere Rækkevidde.)

Hvad R.-Adm. Evan-Thomas angaar, som vi antog var udgaaet fra Scarborough ligeledes Kl. 4.30 om Morgen, saa har han ogsaa med Lethed kunnet tilbagelægge den Distance, han havde for sig. Hans 4 Kampskibe har en Maximums-Fart paa 25 Knob, d. v. s., at han var lidt over 11 Timer om med denne Fart at gennemsejle de 300 Sømil, der skilte ham fra Slagpladsen. Adm. Jellicoe skriver i Rapporten, at 5th Battle Squadron (R.-Adm. Evan-Thomas) aabnede Ilden Kl. 4.08 Em. paa en Afstand af 20,000 Yards (18300 m — c. 10 Sømil). Fradrages disse fra de 300 Sømil, stemmer Afgangs- og Ankomstklotteslettet udmærket sammen.

Klokkeslet.

De i den engelske Rapport og den tyske officielle Beretning om Slaget angivne Tidspunkter for de forskellige Episoder og Begivenheder under Kampen stemmer ualmindelig godt overens, idet de — fraregnet den Tidsforskel paa 2 Timer, der fremkommer ved, at Englænderne har angivet dem efter Greenwich Middeltid, hvorimod Tyskerne efter mellemeuropæisk Sommertid — kun varierer indtil 10 Min. —

I den følgende Beskrivelse af Slaget er Tiderne anført efter Greenwich Middeltid.

Slaget.

Professor *C. Sanford Terry* ved Aberdeen Universitet har i sin Bog: „The Battle of Jutland Bank“ givet en Inddeling af Dagkampen, der synes at være praktisk, idet han har inddelt den i tre Faser efter de engelske og tyske Eskadrer, der paa de forskellige Tidspunkter deltog i Slaget, og det er i det væsentlige den, jeg har fulgt i nedenstaaende Beskrivelse af selve Slaget.

Slagets
Inddeling

Iste Fase fra Kl. 3.30—4.52 Em. omfatter saa Kampen mellem de to Eclaireringsstyrker: V.-Adm. Beatty kontra V. Adm. v. Hipper.

2den Fase fra Kl. 4.52—6.00 Em. omtaler den tyske Hochseeflottes Indgriben og den deraf følgende løbende Fægtning mod Nord.

3die Fase fra Kl. 6.00—9.24 Em. beskriver selve Hovedkampen, efter at R.-Adm. Hoods og Arbutnots Eskadrer tillige med Adm. Jellicoes Slagflaade er naaet op til Kamppladsen, hvorved Tyskerne tvinges til at retirere mod Syd, indtil de to Flaader hen mod Aften taber hinanden af Sigte.

Endelig er der Natkampen Natten mellem den 31te Maj og 1ste Juni, som hovedsagelig kun indskrænkede sig til talrige Jagerangreb fra begge Sider.

Onsdag den 31te Maj Kl. c. 4 om Morgenen sejlede den tyske Flaade ud fra sin Basis i Helgolandsbugten. Forrest gik I og II Aufklärungsgruppe under Viceadmiral v. Hipper og noget længere tilbage I og III Geschwader samt II Geschwader under Admiral v. Scheer, tillige med de eskorterende lette Krydsere og Jagere. Skibenes Røg steg til Vejrs op over Slesvigs flade Kyster, og de tegnede sig som mørke Silhuetter mod den stærkt oplyste østlige Horisont.

Slagets
Begyndelse

Vi har set, hvorledes de lette engelske Krydsere og Jagere har kunnet underrette Adm. Jellicoe, V.-Adm. Beatty og R.-Adm. Evan-Thomas allerede tidligt paa Morgenen.

Situationen var indlysende: det, der gik for sig, var Udsejlingen af den tyske Hochseeflotte fra dens Havne. — V.-Adm. Beatty, der laa i den nordøstlige Del af Nordsøen ved Indsejlingen til Skagerak, raadede kun over 6 Slagkrydsere foruden nogle lette Krydsere og Jagere og kunde ingenlunde tage Kampen op imod denne Flaade. At fortsætte imod Syd vilde for ham være det samme som at begive sig lige i Løvens Gab. Det var nødvendigt at vinde Tid, for at Forstærkningerne kunde naa op fra Rosyth, Scapa Flow og Scarborough, og derfor holdt han stadig gaaende oppe mod Nord.

Fra *Skagerak* til *Wilhelmshaven* er der c. 200 Sømil, hvis den tyske Flaade fulgte langs Kysten. V. Adm. v. *Hippers* Aufklärungsgruppe kunde med Lethed løbe 22—24 Knob, saa paa mindre end 10 Timer kunde han være paa Højde med *Hanstholm*. Men det vilde være uforsigtigt at fjerne sig altfor langt fra selve Hovedstyrken, hvis Kampskibe maatte moderere deres Fart noget af Hensyn til de ældre Skibe af „Nassau“- og „Deutschland“-Klassen, der kun kunde løbe 18 Knob. Den har sikkert brugt godt 12 Timer til at gennemsejle ovennævnte Distance, og samtidig har saa Avantgarden været 20—30 Sømil længere fremme, — d. v. s. omtrent en Times Sejlads med fuld Fart for de Kampskibe, der var i Têten af Hovedstyrken.

Vejret var temmelig klart, og en svag Bris blæste fra NO, som lidt efter lidt gik over til SO. Søen var rolig, men efterhaanden opstod nogen Dønning ved de mange for fuld Fart manøvrerende Skibe.

Det er saa antageligt ovenstaaende der er gaaet for sig, indtil Kl. 2.30 Em. den lette Krydser „Galathea“ (Commodore

E. Sinclair) underrettede V.-Adm. *Beatty* om Fjendens Tilstedeværelse, og om at „it was evident that the enemy force was considerable.“ — Omtrent samtidig — Kl. 2.30 Em. — indløb der ogsaa Melding fra de paa vestlige Fløj fremskudte lette tyske Krydsere — bl. a. „Frauenlob“, — at de engelske Forpostkrydsere var i Sigte. Der blev først rapporteret 5 Skibe, derefter kom Meddelelsen om 8 Krydsere af „Calliope“-Klassen — antagelig en fejlagtig Angivelse af de 8 Skibe i 1st og 2nd Light-cruiser Squadr. — tilligemed flere Flotiller større Jagere af „N“-Klassen.

V.-Adm. *Beatty* ændrede straks Kursen til SO for at anbringe sig mellem Fjenden og dens Basis, og 1st og 3rd Light-cruiser Squadr. spredte sig mod Øst, idet de derved dannede „a screen in advance of the Battle-cruiser Squadrons.“ — Imidlertid havde 2nd Light-cruiser Squadr. trukket sig tilbage til Flaget og anbragt sig foran Slagkrydserne. Det er sandsynligvis disse sidste Krydsere, som Tyskerne omtaler, at deres venstre Fløj har været i Kamp med, og som derpaa har trukket sig tilbage i NV.

Kl. 2.35 Em. opdagede Udkiggen paa „Lion“ betydelige Røgmasser mod Nord og Øst fra de lette tyske Krydsere, hvad der overtødede V.-Adm. *Beatty* om, at det vilde være umuligt for Fjenden at runde *Horns Rev* uden at komme i Kamp, og derfor ændredes Kursen mere Bagbord over til Øst og derefter til NO, paa hvilken Kurs de 5 tyske Slagkrydsere blev observeret Kl. 3.31 Em.

Noget forinden — efter at V.-Adm. *Beatty* havde modtaget Meldingen fra „Galathea“ — havde han beordret Moderskibet „Engadine“ (den tidligere Cunard-Damper „Campania“) til at sende en Flyvebaad til Vejrs for at udspejle Fjenden i NNO. Denne Ordre blev udført meget hurtigt, og Kl. 3.08 Em. var en saadan paa Vej med Flight-Lieutenant *F. J. Rut-*

land som Fører og Assistant Paymaster G. S. Trewin som Observator. Paa Grund af Skydækket var det nødvendigt at flyve lavt, og for at iagttage 4 fjendtlige Krydsere maatte Flyvebaaden gaa ned til 300 m's Højde i en Afstand af 2700 m fra dem. Og trods det at de aabnede en meget kraftig Ild imod den, blev den ikke beskadiget, men vendte Kl. 3.30 Em. tilbage til „Engadine“ med Underretning om Fjenden.

Samtidig forøgede V.-Adm. Beatty Farten til 25 Knob og overgik fra Kolonneorden til Kølvangsorden med 1st Battle-cruiser Squad. forrest og derefter 2nd Battle-cruiser Squadr. idet Kursen ændredes mere mod Syd. 9th og 11th Flotilla indtog Plads foran Slagkrydserne.

Den tyske Viceadmiral havde ændret Kursen mod Englænderne, og Striden mellem de lettere Krydsere havde omtrent varet en Time, da han fik Øje paa sin Fjende, der var i Færd med at foretage ovennævnte Formationsforandring.

Englænderne styrede nu SSO svagt konvergerende mod Ty-skernes omtrent med Englændernes parallelle Kølvangsline. Noget længere tilbage, c. 9000 m i NNV, viste sig i Horisonten R.-Adm. Evan-Thomas's hurtiggaaende 5th Battle-Squadr., som drejede ind og fulgte efter i Kølvanget paa Slagkrydserne. — De to Modstandere fra den 24de Januar 1915 stod atter overfor hinanden. En stærk Spænding herskede paa begge Sider, thi man vidste, at det denne Gang ikke drejede sig om en Forpostfægtning mellem Slagkrydserne; begge Hovedstyrkerne var jo i Anmarch, saa man stod overfor den længe ventede og af hele Verden med Spænding imødesete Styrkeprøve mellem de to mægtigste Flaader.

Fordelen var i Øjeblikket paa V.-Adm. Beatty's Side; han var — som vi har set — overlegen i Henseende til Tonnage og Bredsidevægt og befandt sig imellem Fjenden og dens

Basis, saa han kunde med god Grund sige: „our situation was both tactically and strategically good.“

Omtrent samtidig Kl. 3.48 Fm. aabnede begge Parter Ilden. V.-Adm. Beatty siger paa en Afstand af 16900 m, Tyskerne paa 13000 m. — Belysningsforholdene var meget gunstige for Englænderne, idet de havde Solen bagved sig — modsat Retningen til Fjenden. Vindretningen var ens for begge, omtrent ret forind, saa Røgen drev agterud, og af Hensyn dertil sejlede de med udsvinget Queue — Englænderne mod Fjenden, Tyskerne bort fra Fjenden.

Ilden var meget hæftig. Salverne drønedes uafbrudt, og høje Vandsøjler hævede sig omkring Skibene fra de store Projektilers Nedslag i Vandet. — I „The Times“ har en Kanonkommandør fra „Tiger“ givet en Skildring bl. a. af denne Artillerikamp, hvori han omtaler, at de engelske Skibe beskød hver sit særskilte Maal, medens Tyskerne anvendte den Taktik, at de koncentrerede Ilden fra flere Skibe mod et enkelt af Fjendens. — Flagskibet „Lion“ blev først udsat for denne kraftige Projektilregn, hvorved den dog ikke blev synderlig beskadiget, med Undtagelse af, at dens Signalstationer blev bortskudt. Men det lykkedes dog V.-Adm. Beattys Flag-Lieutenant at opretholde Signalforbindelsen mellem Skibene. — Admiralen stod selv under hele Slaget paa den øverste Bro, hvad der sandsynligvis ogsaa har været Tilfældet med V.-Adm. v. Hipper.

Skibene var stærkt engagerede indbyrdes, da der pludselig Kl. 4.04 Em. hørtes en kraftig Eksplosion fra det sidste Skib i den engelske Linie: „Indefatigable“. En sort Røgsky hævede sig 400 Fod i Vejret og skjulte hele Skibet — siger den tyske Beretning — og da den klarede bort lidt efter, var Slagkrydseren forsvundet. Af Skibets Besætning paa 790 Officerer og Mandskab blev kun 2 reddet.

Iste Fase.
Kampen
mellem
Eclairerings-
styrkerne

Imidlertid var 5th Battle Squadr. kommet ind paa Skudafstand og aabnede Kl. 4,08 Em. Ilden paa en Afstand af 18300 m. Denne Forøgelse af den engelske Styrke syntes at blive V. Adm. v. Hipper lidt for ubehagelig, hvorfor han gav 15 Jagere, under Ledelse af den lette Krydser „Regensburg“, Ordre til at angribe Fjenden og forhale Tidspunktet for dens Anmarch. Angrebet besvaredes med en dødbringende Ild fra 12 engelske Jagere („Nestor“, „Nomad“, „Nicator“, „Narborough“, „Pelikan“, „Petard“, „Obdurate“, „Nerissa“, „Moor-som“, „Morris“, „Turbulent“ og „Termagant“, — alle fra 13th, 9th og 10te Flotilla — der havde faaet Ordre til at angribe med Torpedoer, naar der viste sig en Lejlighed. De styrtede nu frem, mødtes paa Halvvejen med Tyskerne, og en forbitret Kamp udspandt sig imellem dem, hvorved 2 tyske Jagere sank — antagelig „V. 29“ og „V. 48“; men trods den kraftige Ild lykkedes det Kammeraterne at bjærge Besætningerne. — De engelske Jagere led intet Tab; men deres Angreb paa de tyske Slagkrydsere var blevet mindre virkningsfuldt, paa Grund af at nogle af Jagerne var kommet et Stykke agterud under Beskydningen, hvorved deres Stilling blev ugunstig for et Torpedoangreb.

3 af Jagerne: „Nestor“, „Nicator“ og „Nomad“, ført af Commodore Bingham paa „Nestor“, forcerede dog videre mod Slagkrydserne og sendte dem to Torpedoer, skønt de blev stærkt beskydt af disses sekundære Artilleri. „Nomad“ fik en Fuldræffer og blev liggende mellem de kæmpende Linier ude af Stand til at manøvrere. „Nestor“ og „Nicator“ fortsatte, drejede mod SO, og i Løbet af kort Tid — samtidig med at de tyske Slagkrydsere ændrede Kursen nordefter ved Hovedstyrkens Ankomst — traf de paa hele den tyske Slagskibsflaade, der var under Op-march i en Afstand af 2700 m. Trods den frygtelige Ild, som de dér var udsat for, affyrede

de dog deres 3die Torpedo mod det andet Slagskib i den tyske Linie. Men førend de kunde skyde deres 4de, var „Nestor“ ogsaa blevet stærkt beskadiget og krængede i synkefærdig Tilstand over til Styrbord. „Nicator“ — der hurtigt maatte forandre Kurs for at undgaa Kollision — undslap og sluttede sig atter til 13th Flotilla. — „Nomad“ og „Nestor“ drev som ubevægelige Vrag paa Vandet, og da de tyske Torpedobaade havde bjærget deres Besætninger med Chefer, blev de sænket.

Efter den engelske Beretning skal Jagerne „Petard“, „Nerissa“, „Turbulent“ og „Termagant“ ogsaa have ført deres Angreb igennem og affyret deres Torpedoer efter Kampen med de tyske Jagere. „Petard“ paastaar, at alle dens Torpedoer krydsede Fjendens Linie, og „Nerissa“ erklærer med sin ene at have ramt det Skib, der gik i den tyske Queue.

Omtrent samtidig med at V.-Adm. Beatty sendte sine Jagerer frem til Modangreb, observerede „Landrail“ og „Lydiard“ af 9th Flotilla Periskopet af en Undervandsbaad forude om Bagbord og Krydseren „Nottingham“ et om Styrbord, som begge blev taget under en kraftig Beskydning og forsvandt. — Uden Tvivl — siger V.-Adm. Beatty — har dette forhindret et Undervandsbaadsangreb paa nærmere Hold af Slagkrydserne.

Fra Kl. 4.15 Em. til 4.45 Em. var Kampen mellem de to Slagkrydsereskadrer af en meget hæftig Karakter. 5th Battle Squadr. engagerede Fjendens agterste Skibe paa noget lang Afstand. Sigtbarheden var nu i høj Grad forandret. De engelske Skibe stod som skarpt aftegnede Silhouetter imod en klar Horisont i Vest, med den nedgaaende Sol bagved sig, medens Fjenden var ved at forsvinde med meget udviskede Omrids i et Taagesløv. Det var ofte, at det eneste Sigt punkt. Englænderne havde, var Glimtene fra de tyske Kanoner, naar de blev affyret. Som Følge heraf maatte V.-Adm. Beatty

mindske Afstanden, hvad der var til stor Fordel for Tyskerne, da deres svære Artilleri derved fik bedre Virkning. Alligevel observerede man Kl. 4.18 Fm., at det tredie Skib („Moltke“) i Tyskernes Linie var i Brand, — men kort efter skete et andet Uheld i den engelske Eskadre.

Den stolte Slagkrydser „Queen Mary“ blev ramt og forsvandt med en forfærdelig Eksplosion, som syntes at sønderflænge Skibsskroget. Tabet af Menneskeliv var ogsaa i dette Tilfælde betydeligt; for af en Besætning paa c. 1000 Mand blev kun en Snes reddet. Blandt de Officerer som gik under med Skibet, var der ogsaa en Stabsofficer fra den japanske Marine, der udkommanderet som Marineattaché i England deltog i dette Strejftog med Krydsereskadren.

Denne pludselige Forsvinden af de to Slagkrydsere: „Indefatigable“ og „Queen Mary“ synes meget forunderlig og har ogsaa afgivet Stof til flere engelske Rygter desangaaende. Saaledes paastaas det, at „Queen Mary“s Undergang skulde være foraarsaget ved, at en fjendtlig nedskudt Flyvebaad var styrtet ned over den, og at de ombordværende Bomber skulde have fremkaldt den kraftige Eksplosion. — Fra anden Side er det blevet fremført, at Tabene skyldes Undervandsbaade, idet Tyskerne jo efterhaanden havde trukket Englænderne Syd over ind i et Farvand, som de i Forvejen — under Sejladsen mod Nord — skulde have præpareret med Miner og Undervandsbaade. De to Katastrofer indtræder jo omtrent samtidig med, at Undervandsbaade blev observeret af Jagerne i 9th Flotilla, og efter Udtalelser fra Øjenvidner saa det ud som Kedeleksplosioner, der var foraarsaget ved Projektilsprængninger, — men hvor ofte er ikke i første Øjeblik Eksplosioner fra Torpedoe og Kedler blevet forvekslet med hinanden („Provence II“, „Petropawlosh“, „Maine“ og

mange andre)! — I Tilfælde af at det er sket ved Kanonilden, maa Projektilerne være trængt ind i Magasinerne eller i Omladerummene lige under Taarnene, da Eksplosionerne ellers ikke var blevet saa kraftige, og Skibene ikke sænket saa hurtigt. I denne Retning gaar en Beskrivelse af den før nævnte Kanonkommandør fra „Tiger“: „Hvert tysk Projektil syntes pludselig paa een Gang at ramme Slagkrydseren („Queen Mary“). Det var, som naar en Hvirvelvind kaster en Skov omkuld. Den hældede langsomt over mod Styrbord, Master og Skorstene var bortskudt, og i Siden saas et vældigt Hul (Torpedo? Forf.). Skibet fik endnu mere Slagside, og Hullet forsvandt under Vandet, som nu trængte ind og fuldendte Kæntringen. Efter halvandet Minut var kun Kølen synlig, og saa forsvandt den ogsaa.“

V.-Adm. Beatty har mærkværdigvis ikke i sin Rapport givet den mindste Oplysning angaaende Tidspunktet eller Grunden til Ødelæggelsen af de to Slagkrydsere; han udtaler kun: „I desire to record my very great regret at the loss of Captains Sowerby („Indefatigable“) and Trowse („Queen Mary“), both officers of the highest attainments, who can be ill spared at this time of stress.“

I engelske og amerikanske Blade er der fra Søofficerer fremkommet Udtalelser angaaende dette Spørgsmaal: „Daily Mail“: „they were purely chance shots which brought about their destruction. The armour would have withstood any amount of shell-fire.“

„Associated Press“ i New York: „On suppose que ces navires ont été coulés par le feu de l'artillerie, quoiqu'il soit possible qu'ils l'aient été par la torpille“.*)

*) refereret efter: Olivier Guihéneuc: „La bataille navale du Jutland“.

Som man ser, er der forskellige Anskuelser, men hvilken der er den rigtige er vanskeligt at udtale sig om. Det hører sandsynligvis med til de Gaader, som Havet ruger over. —

Det var, som sagt, i denne Kamp Syd over, at de tyske Skytter udfoldede deres bedste Egenskaber. Den Maade, paa hvilken de koncentrerede Ilden fra flere Skibe og affyrede Salverne omtrent samtidigt, var i høj Grad beundringsværdig, og Englænderne udtaler ogsaa meget anerkendende Ord herom. Men efterhaanden som den engelske Ild tiltog i Voldsomhed, synes den tyske dog at være blevet mindre nøjagtig og hurtig. Grunden hertil maa antagelig være den, at da Tyskernes Skibe gennemgaaende har større Besætninger end engelske af samme Størrelse*), maa deres Tab af saarede og døde have været forholdsvis større, idet der ved hver enkelt Træffer var betydelig flere, der var udsat for at blive beskadigede, — saa efterhaanden som Englændernes svære 38.1 cm.s Kanoner har faaet indskudt sig og udsendte deres dødbringende Regn af Projektiler, har de foraarsaget et stort Antal lemlæstede, hvorved Skytsbetjeningen blev i høj Grad forstyrret. Samtidig har sikkert Materiellet i Taarnene og til Ammunitionstransport lidt betydeligt, og Tidspunktet var jo ikke heldigt til altfor store Reparationer.

Kl. 4.38 sendte Commodore *Goodenough* paa „Southampton“, der med sin Eskadre var sendt et Stykke i Forvejen for at rekognoscere, Melding om, at den tyske Kampflaade, delt i 3 Eskadrer, var i Sigte forude i SO. — „Southampton“ med 2nd Light-cruiser Squadr. fortsatte mod Syd og nærmede sig Fjenden indtil en Afstand paa 12000 m, hvor den var Genstand for en meget kraftig Beskydning, som efter engelske

*) „v. d. Tann“: 19400 ts — 911 Mand. „Indefatigable“: 19050 ts — 780 Mand. „Derfflinger“: 26600 ts — 1125 Mand. „Princ. Royal“: 26000 ts — 1000 Mand.

Opgivelser var uden større Virkning. Derpaa vendte den tilbage, indtog sin Plads paa Bagbords Side af Slagkrydserne og underrettede Admiralen mere indgaaende om den tyske Hovedstyrkes Sammensætning, Kurs m. m. Disse Oplysninger siger V.-Adm. Beatty, „were most valuable“.

I Mellemtiden — Kl. 4.42 Em. — havde V.-Adm. Beatty selv observeret den tyske Flaade, kaldt sine Jagere tilbage og samtidig hermed givet Ordre til at dreje 16 Streger til Styrbord ved Kontramarch. Den første af hans Opgaver var løst: han havde jaget den tyske Eclaireringsstyrke tilbage til Hovedstyrken, udspejdet dennes Sammensætning og Kurs, faaet Føling med den, og samtidig — ved 2nd Light-cruiser Squadron's fremskudte Position — hindret Fjendens Scouts i at nærme sig sin egen Hovedstyrke for at opnaa lignende Oplysninger. Der stod nu tilbage for ham at bibeholde den opnaaede Kontakt og at føre den tyske Hochseeflotte Nord paa til Grand Fleet, som han jo vidste var under Opsejling.

Da den tyske Eclaireringsstyrke opdagede Hochseeflotte, foretog den ogsaa en Drejning 16 Streger til Styrbord og fortsatte nordover, noget ude til Styrbord for Slagskibeskadrerne, der dukkede op i Horisonten.

5th Battle Squadr., der endnu var paa sydgaaende Kurs, var efterhaanden naaet ned paa Højde med de engelske Slagkrydsere og var V.-Adm. Beatty til stor Nytte ved at dække ham under hans farlige Evolution. Samtidig udøvede R.-Adm. Evan-Thomas en meget virkningsfuld Beskydning paa de paa modsat Kurs passerende tyske Slagkrydsere, idet hans Kanoner nu kom til deres fulde Udfoldelse ved den betydelig reducerede Afstand. Han fik Ordre til at følge V.-Adm. Beatty, drejede op i dennes Kølvand og fortsatte nordover tilligemed de øvrige engelske Skibe, der efterhaanden havde grupperet sig om Slagkrydserne: 1st Flotilla forrest, 13th Flotilla ved

5th Battle Squadr., 1st og 3rd Light-cruiser Squadr. paa Bagbords Bov og 2nd Light-cruiser Squadr. paa Styrbords Laaring.

Iste Fase, hvoraf de første 20 Minutters Kamp blev ført alene mellem Slagkrydserne, var nu forbi og havde resulteret i, at Englænderne havde mistet 2 Slagkrydsere og 2 Jagere mod Tyskernes Tab paa 2 Jagere. Det er ikke sandsynligt, at noget større tysk Skib er gaaet tabt, da det saa sikkert var blevet anført i den engelske Rapport; men paa den anden Side er der al Sandsynlighed for, at den engelske Ild har anrettet betydelig større Skade paa de tyske Skibe, end det modsatte var Tilfældet paa de af de engelske, der endnu var i Behold.

Slagkrydserkampen var dog alt i alt en smuk Revanche for V. Adm. v. Hipper for den 24de Januar 1915.

2den Fase.
Den tyske
Hochsee-
flotte
griber ind

Kl. 2.40 Em. havde Adm. v. Scheer modtaget Melding om, at Fjenden var i Sigte, og var stadig under den forløbne Fægtning pr. Radio blevet holdt underrettet om den engelske Eskadres Bevægelser. Han dampede nordover mod Kamppladsen med fuld Fart. Undervejs blev Mandskabet sendt ned til en sidste Skafning før det forestaaende Slag, „weil es in absehbarer Zeit nichts wieder gibt, und mit leeren Magen können die Leute die schwere Arbeit nicht lange durchhalten.“ — Der blev atter blæst „Klart Skib“, og Hovedstyrken indtog sin Kampfformation med III Geschwader forrest, derefter I Geschwader og endelig II Geschwader som Arriergarde. Omtrent Kl. 5.00 Em. var den naaet saa langt mod Nord, at den, som vi har set, kunde aabne Ilden paa 5th Battle Squadr. Adm. v. Scheer overtog nu selv Ledelsen af hele den samlede tyske Flaade: Eclaireringsgruppen foruden Hovedstyrken, og indtog med „König“ Pladsen forrest i Linien, hvor han med sin Stab opholdt sig paa øverste Bro

over Kommandotaarnet, for bedre at kunne overse Kampen.

Til at begynde med var det dog kun III Geschwader, der var saa nær inde paa Fjenden, at den kunde udøve en effektiv Beskydning, idet de to andre Eskadrer var for langt agterude til at kunne deltage i Striden. Ogsaa her var den tyske Ild glimrende til at begynde med, og allerede efter 3 Salver skal de have indskudt sig paa R.-Adm. Evan-Thomas's Eskadre. Vejrforholdene var stadig ugunstige for Englænderne, idet de opnaaede en noget mere forlig Position i Forhold til Tyskerne, ved efterhaanden at tvinge dem over mod Øst. En engelsk Officer fra ovennævnte Eskadre udtaler om Kampen, at specielt ubehagelig var en halv Time, hvor de var ganske ude af Stand til at kunne se Fjenden, medens denne derimod tydeligt kunde se dem. Englænderne kunde ikke affyre et eneste Skud, men maatte sejle frem gennem en Hvirvelstorm af Projektiler uden at besvare Ilden — „which was somewhat trying“. — Tyskerne beretter ogsaa, at deres Skydning foraarsagede stor ovenbords Skade paa 5th Battle Squadr.

Kampen fortsatte nu mod Nord paa omtrent parallelle Kurser, hvis Afstand varierede fra 12—14000 m, idet de engelske Skibe girede noget til begge Sider for at virke forstyrrende paa den tyske Ildledning. Efterhaanden som de to andre tyske Eskadrer naaede op, begyndte de ogsaa at deltage i Artillerikampen, saa godt det lod sig gøre paa den lange Afstand.

Englænderne havde nemlig benyttet sig af deres store Fartoverlegenhed, hvorved de fire tilbageblevne Slagkrydsere lidt efter lidt var naaet ganske uden for Rækkevidde af de tyske Slagskibe — Afstanden var 18000 m — saa det udelukkende var henvist til R.-Adm. Evan-Thomas at optage Kampen mod disse, hvilket Hverv han udførte med stor Dygtighed, som vi har set, dels ved at dække V.-Adm. Beatty under hans Manøvrering mod Nord og dels ved at tilføje III Geschwader store

Havarier. — V.-Adm. Beatty udtaler sig ogsaa i Slutningen af sin Rapport meget anerkendende om „the brilliant support, which was afforded me by Rear-Admiral H. Evan-Thomas“. — Tyskerne melder ogsaa om store Ødelæggelser, Lækager o. s. v., som 5th Battle Squadr. foraarsagede dem under denne Del af Slaget.

Ved den fremskudte Position, som den engelske Slagkrydsereskadre havde opnaaet, var den kommet i en meget gunstig Stilling overfor de tyske Slagkrydsere, og deres Artilleri kom til sin fulde Udfoldelse. V.-Adm. Beatty beretter, at mellem Kl. 5.00—6.00 Em. fik Fjenden svære Beskadigelser, og en af dens Slagkrydsere forlod Linien i en meget ilde tilredt Stand. Han tilføjer desuden: „This came under my personal observation and was corroborated by „Princess Royal“ (Capt. Cowan) and „Tiger“ (Capt. Pelly), hvilke sidste han øjensynlig anfører som Øjenvidner paa det skete. Grunden til, at den tyske Eclaireringsgruppe ikke blev fuldstændig knust af de svære 34.3 cm.s Kanoner, maa stadig søges i de for Englænderne meget ugunstige Vejrforhold.

Det var let at se, at Hensigten med V.-Adm. Beattys forcerede Fart nordover var — foruden at undgaa en altfor hæftig Kamp med den tyske Hochseeflotte — at komme i T-Position, eller som Englænderne meget betegnende kalder det „to cross the T“, overfor de tyske Slagkrydsere. V.-Adm. Beatty styrede derfor efterhaanden Kurser, der konvergerede mod den tyske Linie, først Nord og saa de mellemliggende Kurser, indtil han Kl. 5.35 Em. styrede NNO. Tyskerne gav imidlertid efter for det fjendtlige Tryk, holdt stadig af til Styrbord (en af dem forlod Linien i beskadiget Tilstand) og endte med at styre mod Øst, idet de antagelig manøvrerede i Overensstemmelse med de Meddelelser, de havde modtaget fra deres egne lette Krydsere, som paa dette Tidspunkt havde

faaet 3rd Battle Squadr. i Sigte og var stærkt engageret med denne. — Samtidig hermed mener Englænderne, at Adm. v. Scheer har givet II Geschwader (Skibene af „Deutschland“-Klassen) Ordre til at sætte Kursen sydover. Ingen af dens Skibe viste sig nemlig mere under Dagkampen, hvad der vel nok vilde have været Tilfældet, hvis de havde bibeholdt deres Plads. — Man kan dog ogsaa antage, at denne Eskadre, ved den forcerede Forfølgelse mod Nord af V.-Adm. Beatty, er sattet agterud paa Grund af dens ringe Fart og ikke har kunnet følge de to andre Eskadrer saa langt nordpaa, men er allerede tidligt drejet mod Øst, hvor den saa atter er stødt til Hochseeflotte paa et Tidspunkt, da Vejrets Usigtbarhed har hindret Englænderne i at observere det.

V.-Adm. Beatty sendte nu — Kl. 5.45 Em. — sine Jagere, under Dækning af nogle lette Krydsere, i Angreb mod de tyske Slagkrydsere for at engagere disse i det Øjeblik, da den engelske Hovedstyrke skulde forene sig med Eclaireringsstyrken. Ligesom ved det foregaaende Jagerangreb blev det imødegaaet ved et Modangreb fra den anden Side, idet de tyske Jagerdivisioner straks for frem, samtidig med at Slagkrydserne „durch Abwenden“ manøvrede for at undgaa de udsudte Torpedoer, og kort efter vendte tilbage til deres Kurs mod Øst, uden at noget Skib var blevet ramt. — Dette Jagerangreb omtales mærkværdigvis ikke direkte i den engelske Beretning, — men det er antagelig i Forbindelse hermed, at de to Jagere „Onslow“ og „Defender“ udmærkede sig i saa høj Grad, at deres Chefer i V.-Adm. Beattys Rapport bliver indstillet til „special recognition“. Om deres Bedrifter meddeles følgende: Kl. 6.05 Em. opdagede „Onslow“, der befandt sig paa „Lion“s engagerede Bov, en let fjendtlig Krydser i en Afstand af 5000 m, som øjensynlig var i Færd med at foretage et Torpedoangreb. „Onslow“ angreb den straks, affyrede 58

Skud imod den paa en gennemsnitlig Afstand af 2500 m, af hvilke der observeredes en Snes Træffere, og fortsatte mod den fjendtlige Slagkrydsereskadre for at affyre alle sine Torpedoer. I dette Øjeblik blev den ramt Midtskibs af et Projektil, hvad der resulterede i, at kun een Torpedo blev afskudt. Da Chefen antog, at hans Forsyning var sluppet op, begyndte han at trække sig tilbage med langsom Fart, — men da han fik at vide, at endnu tre var i Behold, angreb han paa Tilbagevejen den før omtalte lette tyske Krydser og torpederede den. Samtidig fik han Øje paa den tyske Hovedstyrke, der dukkede frem af Taagen, og de sidste Torpedoer blev affyret mod den „and must have crossed the enemy's track“. „Onslow“ maatte kort derefter stoppe paa Grund af Havari. Paa dette Tidspunkt passerede „Defender“ — hvis Fart var blevet reduceret til 10 Knob som Følge af en Træffer i forreste Kedel — tæt forbi og tog „Onslow“ paa Slæb. Projektilerne regnede ned omkring dem, medens Slæberen blev givet over; men det lykkedes dog for dem, og de begav sig mod SV. I Løbet af Natten blev Vejret daarligt, og Slæberen sprang to Gange; alligevel var de i Stand til atter at opnaa Forbindelse og fortsatte mod deres Basis, indtil Kl. 1.00 Em. den næste Dag (1ste Juni), hvor „Onslow“ blev overtaget af en Slæbebaad.

Kl. 5.50 Em. fik V.-Adm. Beatty 3rd Battle-cruiser Squadron i Sigte paa sin Bagbords Bov, og kort efter — Kl. 5.56 Em. — viste de første Skibe af Hovedstyrken sig i den disede Horisont mod Nord i en Afstand af 9300 m (et tydeligt Bevis paa Vejrets ringe Sigtbarhed.) Kursen blev straks ændret til retvisende Øst, hvorved Afstanden til de tyske Eskadrer gik ned til 11000 m, og V.-Adm. Beatty fortsatte med den størst mulige Fart. Hensigten med denne Kursforandring har sikkert været den, at give Adm. Jellicoe's

Styrke Plads til Manøvrering, saa den kunde overgaa fra Kolonneformation til Kølvaandsorden, — hvilken Evolution ogsaa blev foretaget — og for at Eclaireringsstyrken kunde komme frem foran Hovedstyrken.

V.-Adm. Beattys anden Opgave var fuldt ud blevet løst; for som Adm. Jellicoe udtrykker det i sin Rapport: „Had our battle-cruisers not followed the enemy to the southward, the main fleets would never have been in contact. The battle-cruiser Fleet gallantly led by Vice-Admiral Sir David Beatty and admirably supported by the ships of the Fifth Battle Squadron under Rear-Admiral Hughe Evan-Thomas, fought an action under, at times, disadvantageous conditions, especially in regard to light, in a manner that was in keeping with the best traditions of the Service.“

Saasnart Adm. Jellicoe pr. Radio havde faaet Melding om, at den tyske Hochseeflotte var i Sigte, ved lidt før Kl. 5,00 Em. at modtage et Telegram fra V.-Adm. Beatty, lydende saaledes: „I am engaged with important enemy forces“, hvori der øjensynlig paa den stolteste Maade blev udbedt Assistance af „Grand Fleet“, satte han straks Kursen mod SO. til S. med hele sin Styrke og sendte 3rd Battle-cruiser Squadr., tilligemed 1st Cruiser Squadr., 4th. Light-cruiser Squadr. og 4th Flotilla i Forvejen for at forstærke de øvrige Slagkrydsere. Foreningen mellem den engelske Hovedstyrke og Eclaireringsstyrke var jo trukket noget i Langdrag paa Grund af V.-Adm. Beattys lange Sejlads paa sydlig Kurs, inden den tyske Hochseeflotte blev observeret, saa da nu den Øverstbefalende erfarede, at det begyndte at knibe, maatte der forceres saa meget som muligt, og det var ogsaa under denne 2 Timer lange Op-march, at de engelske Slagskibe kom op paa Farter, som de end ikke havde naaet paa Modtagelsesprøverne efter deres Fuldendelse: „Great credit is due to the

3die Fase.
Admiralerne
Hoods og
Arbuthnots
Eskadrer
griber ind
i Kampen

engine room departments for the manner in which they, as always, responded to the call, the whole Fleet maintaining a speed in excess of the trial speeds of some of the older vessels.“

Kl. 5.30 Em. var R.-Adm. Hood med 3rd Battle-cruiser Squadr. naaet saa langt mod Syd, at der blev observeret Glimt af Kanonild i SV. Han sendte derfor den lette Krydser „Chester“ (Capt. Lawson) forud for at rekognoscere; den kom i Kamp med fire fjendtlige lette Krydsere og var i 20 Minutter engageret med disse „against heavy odds“, men vendte dog Kl. 6.05. Em. tilbage til Eskadren med uforrettet Sag.

I Mellemtiden var R.-Adm. Hood, der efter Kanontordenen at dømme troede, at han var kommet for østlig, drejet tilbage mod NV. og traf paa denne Kurs sammen med nogle lette tyske Krydsere („Wiesbaden“, „Frankfurt“, „Elbing“ og „Rostock“) og Jagere, der var sendt ud for at imødegaa det af V.-Adm. Beatty Kl. 5.45 Em. rettede Jagerangreb. Af Taagebankerne, som nu havde lejret sig ude i Horisonten, dukkede pludselig de store Skibe frem for Tyskerne. Disse vendte straks om for atter at slutte sig til deres Slagkrydsere, men forinden lykkedes det „Invincible“ i Løbet af 5 Min. ved nogle velrettede Salver, hvoraf en traf i Maskinrummet, at faa ødelagt „Wiesbaden“, saa den blev liggende tilbage, trods Tyskernes forgæves Forsøg paa at tage den paa Sløb. (Senere fik den Naadestødet af den forbigående engelske Hovedstyrke). — De tyske Jagere, der ogsaa deltog i denne Episode, rettede et Angreb paa 3rd Battle-cruiser Squadr., — som trak sig tilbage i NO, fortsættende Opsøgningen af V.-Adm. Beatty —, og forcerede derefter videre mod Nord, hvorved de pludselig befandt sig overfor hele den engelske Hovedstyrke, der styrede en NV.-lig Kurs og langtfra var belavet paa af slaa et Jagerangreb. Saasnart Englænderne blev observeret,

vendte Tyskerne dog om, for atter at assistere de tyske Krydsere, som de havde forladt under disses Kamp med 3rd Battle-cruiser Squadr., men blev ved denne Manøvre udsat for en meget kraftig Beskydning af 1st Cruiser Squadr. og 4th Light-cruiser Squadr. samt 4th Flotilla, som den engelske Hovedstyrke havde sendt i Forvejen for om muligt at imødegaa et Torpedoangreb. De forsvandt dog for Englænderne i den lette Taage.

Det var omtrent samtidig hermed, at Krydseren „Canterbury“, der var i Ledsagelse med 3rd Battle-cruiser Squadr., Kl. 6.00 Em. kom i Kamp med flere fjendtlige Krydsere, som var i Færd med at udsende en dødbringende Ild mod Jagerne „Shark“, „Acasta“ og „Christopher“ af 4th Flotilla, hvorved „Shark“ og en Jager mærket „O 4“ sank. Nogle af „Shark“s Besætning, der senere blev optaget af den danske Damper „Vidar“ og ført til Hull, beretter følgende om Kampen:

„„Shark“ blev ramt af en Torpedo i Olietanken og sank Kl. 6 Em. Forinden den var blevet torpederet, var dens Kommandobro blevet væltet, og den var ude af Stand til at bevæge sig. Dækkene blev fuldstændig raserede af den fjendtlige Ild, med Undtagelse af en eneste Kanon, som dens heltedige Chef, Commander Loftus W. Jones, tilligemed to Mand betjente lige til det sidste. Chefen fik sit ene Ben skudt af og gik til Bunds med sit Skib.“ —

Efter at 3rd Battle-cruiser Squadr. havde trukket sig tilbage i NO., overladende „Wiesbaden“ og de øvrige tyske Krydsere til deres Skæbne, passerede Panserkrydserne af 1st Cruiser Squadr. forbi disse sidste paa en SV.-lig Kurs mellem Kl. 6.00 og 6.30 Em. R.-Adm. Arbuthnot beskød en kortere Tid „Wiesbaden“, der endnu laa brændende paa Vandet, men som dog satte sig kraftigt til Modværge. Ligeledes han opgav den snart i Haab om, at den var tilstrækkelig ødelagt, og

angreb i Stedet for de andre tyske Krydsere, der endnu var i Behold. Han drejede til en anden Kurs og paabegyndte en skarp Forfølgelse af de flygtende Skibe, der trak sig tilbage i SV. Men i sin Iver for at indhente dem og komme ind paa en passende Kampafstand var han uforsigtig i sin Fremmarch, trods det at han hørte heftig Kanontorden forude. Efter 10 Min. Forløb observeredes Glimt af Kanoner, samtidig med at 30,5 cm's Projektiler begyndte at regne ned omkring de engelske Panserkrydsere. Det var Ilden fra den tyske Slagkrydsereskadre, der passerede paa en omtrent modgaaende Kurs. (I det franske Blad „Liberté“ opgives Afstanden mellem R.-Adm. Arbuthnots Eskadre og den tyske Slagkrydsereskadre til at være 19000 m. Dette er ganske fejlagtigt, idet R.-Adm. Arbuthnot, i Tilfælde af at Sigbarheden havde været saa god, næppe havde nærmet sig saa meget til den tyske Eskadre, og desuden var han under Forfølgelsen kommet ind imellem den engelske og tyske Linie, mellem hvilke Afstanden paa dette Tidspunkt højst har været 10—11000 m, og snarere et godt Stykke derunder.) — Flagskibet „Defence“, der sejlede forrest med en Fart af 20 Knob, blev straks haardt medtaget, idet allerede de første Salver fra Tyskerne ramte Midtskibs og fremkaldte en hæftig Eksplosion, hvorved Skibet brækkede midt over og sank øjeblikkelig med hele sin Besætning, hvoriblandt R.-Adm. Arbuthnot.

Det næste Skib i Linien var „Black Prince“, som derefter blev angrebet og ødelagt med to Salver, hvoraf den første raserede dens Skorstene og forkilede Kanontaarnene, saa disse blev ubrugelige; den anden Salve traf i dens Ammunitionsophejsningsbrønde og foraarsagede en Eksplosion, ved hvilken Skibet sank. Ikke en eneste af Besætningerne hverken fra „Defence“ eller „Black Prince“ blev reddet.

Til sidst kom „Warrior“, og om dens Undergang har den

ombordværende Artilleriofficer givet følgende Beskrivelse i „The Sphere“: „Først paa en Afstand af 3000 m (dette tyder paa stærkt diset Vejr, og paa at den ovenfor fra „Liberté“ refererede Afstand er ganske fejlagtig) fandt Fjenden den nøjagtige Opsatshøjde, og hans Skydning blev regelmæssig. Det første Projektil ramte vor Motorbarkas og bortrev den fra dens Klamper; det andet ramte os om Styrbord imellem Drejetaarnene; det tredie gik gennem øverste Dæk agterude lige ovenover en vandtæt Luge, trængte gennem denne videre ned under Panserdækket, hvor det sprang og ødelagde Dynamoerne, saa alt Lys slukkedes i Skibet. — Taarnene kunde ikke mere betjenes, da Ammunitionselevatorerne var brækket ned. Et andet Skud satte vore to Maskiner ud af Brug, baade Bagbords og Styrbords paa een Gang, hvorved der dræbtes 20 Mand. I Løbet af nogle Minutter var Skibet i Brand og de fleste af Besætningen ukampdygtige ved Virkningen af de giftige Gasarter, som udvikledes, naar Projektilerne sprang. Kl. 6,30 Em. var vi kun som et hjælpeløst Skibsskrog, og vi ventede paa det Projektil, der skulde give os Naadestødet.“

Dette skete dog ikke denne Gang, idet „Warrior“ saa at sige blev reddet ved Held i Uheld. Det var nemlig netop paa den Tid, da R.-Adm. Evan-Thomas med 5th Battle Squadr. forcerede Øst over med den Hensigt at sætte sig i Spidsen for den opmarcherende engelske Grand Fleet, hvad han dog maatte opgive (herom senere). Under denne Manøvre skete der det Uheld, at et fjendtligt Projektil forkilede Roret paa „Warspite“, saa at denne med haardt Bagbords Ror drejede lige ned mod den tyske Linie og kom derved tæt forbi den kæmpende „Warrior“. — Da Tyskerne opdagede dette, koncentrede de straks deres Ild mod „Warspite“, som blev ramt flere Gange. Samtidig gav det nogen Ildlæ for „Warrior“, saa at „Engadine“, der var kommet op til Slagpladsen, var i Stand

til at tage den paa Slæb og faa den udenfor de tyske Kanoners Rækkevidde. Men den naaede dog ikke til engelsk Havn; den 1ste Juni Kl. 7.15 Fm. sank den, efter at være blevet slæbt 75 Somil. Resten af Besætningen — 20 dræbtes ved Projektilet, der ramte i Maskinrummene, og 70 dræbtes ved Granåtilden — var forinden blevet taget om Bord i andre Skibe.

„Warspite“ var imidlertid blevet engageret af en betydelig tysk Styrke, først af Slagkrydserne og senere, da disse forsvandt i Taagen, af III Geschwader („König“-Klassen). Tyskerne beretter følgende om Kampen: „Das verheerende mörderische Feuer unserer gesamten „König“-Klasse lenkt sich schon auf ihn („Warspite“). Eine ungeheure weisse Sprengwolke schießt empor, hüllt das Schiff ein. Trümmer fliegen in die Luft. Als sich die Wolke verzicht, ist nichts mehr zu sehen.“ — Adm. Jellicoe er derimod af en noget anden Mening i sin Rapport, idet han siger: „An accident to „Warspite“'s steering gear caused her helm (Ror) to become jammed temporarily and took the ship in the direction of the enemy's line, during which time she was hit several times. Clever handling enabled Captn. Edward M. Phillolts to extricate his ship from a somewhat awkward situation.“

Der er vist ingen Tvivl om, at „Warspite“, efter at have repareret sit Rorhavari, er kommet vel over dette Uheld, men dog næppe, uden at den er blevet alvorligt beskadiget. Samtidig har den tilredt de tyske Skibe meget ilde, ja, skal endog have sænket en af Slagkrydserne. — Herudpaa gaar i det mindste den Beskrivelse, som den føromtalte Artilleriofficer paa „Warrior“ giver af Sammenstødet mellem „Warspite“ og de tyske Slagkrydsere, inden III Geschwader var kommet til Stede; „Warspite“ passerede forbi os („Warrior“) og engagerede den første fjendtlige Slagkrydser med en frygtelig Virkning. Den første Salve kastede dens forreste Mast omkuld, den

følgende bortrev dens to Jagertaarne; i Løbet af 5 Min. var dette fjendtlige Slagskib (Slagkrydser? — Forf.) raseret fra Top til Taa og indhyllt i en tæt Røgsky. — Den anden Slagkrydser, som havde engageret „Warspite“ krængede over til Styrbord, udgydende tætte Røgmasser gennem Skorstenene og forsøgte hurtigst muligt at trække sig tilbage mod den tyske Hovedstyrke. Men det lykkedes den ikke, for to Projektiler fra „Warspite“ gennemhullede dens to Skorstene; et tredje foraarsagede en vældig Flænge i Agterskibet; et fjerde ramte ved Foden af forreste Mast, som styrtede sammen. To Minutter efter var dette Skib ogsaa i Brand og krængede endnu mere over, altimedens „Warspite“ fortsatte med at beskyde den og tildele den svære Havarier i Skibsskroget.“ — Den her sidst omtalte tyske Slagkrydser er antagelig „Seydlitz“, der i stærkt havareret Tilstand maatte tages paa Slæb og sank den 1ste Juni om Morgenen paa grundet Vand inde i Helgolandsbugten udfor Wilhelmshafen. Efter tyske Beretninger er den senere blevet taget op og istandsat.

Nogle Dage efter Søslaget — den 10de Juni — tillod det engelske Admiralitet, at en Repræsentant for den amerikanske Presse havde et Interview med Chefen for „Warspite“. — Denne roste i høj Grad Mandskabets Optræden under Kampen og udtalte bl. a.: „I am not surprised that there have been reports that the „Warspite“ was sunk, as from our position, between our Fleet and the German Battleships, our escape from such a fate was simply miraculous. Several times we disappeared from sight in the smoke and spray.“ — Han fortsatte med at omtale selve Begivenhederne under Kampen, og om hvorledes, da Rorskaden var blevet udbedret, „I and my crew found that we were not popular, owing to our erratic movements! Sufficient battleships were present by this time to fill the line, and the possibility of the vessel's running

amuck among my own friends was not welcome. So I steamed home.“

De ovenfor omtalte Kampe mellem de engelske og tyske Krydsere fandt — som nævnt — Sted mellem V.-Adm. Beattys og V. Adm. v. Hippers Slagkrydsereskadrer og bevirkede, at disse efterhaanden tabte Følingen med hinanden. III Geschwader var jo derimod kommet op, og idet den fulgte efter paa en omtrentlig parallel Kurs med V.-Adm. Beatty, havde den optaget Kampen med 5th Battle Squadr. agten for denne.

Sidst da jeg omtalte R.-Adm. Hood med 3rd Battle-cruiser Squadr., havde han — omkring Kl. 5.45 Em. — trukket sig tilbage i NO. efter Angrebet af de tyske Jagere, stadig fortsættende Opsøgningen af de engelske Slagkrydsere. Han vedblev nu i nogen Tid at styre denne Kurs, drejede derefter tilbage til NV., hvor V.-Adm. Beatty fik ham i Sigte Kl. 6.10 Em. og gav ham Ordre til at tage Plads forrest i Linien af de fire tilbageblevne engelske Slagkrydsere, idet han skulde angribe I Aufklärungsgruppe. Denne Ordre blev straks udført, og R.-Adm. Hood forcerede op, drejede ned foran den engelske Linie og indtog sin Position ved en Manøvre, der bliver meget rosende omtalt i V.-Adm. Beattys Rapport: „Rear-Admiral Hood bringing his squadron into action ahead in a most inspiring manner, worthy of his great naval ancestors“. Men i sin Iver kom han i Taagen ind paa en Afstand af 7500 m fra de tyske Skibe, som straks modtog ham med en meget kraftig Ild. Det var særligt et enkelt Skib af den tyske Linie (Englænderne siger en Slagkrydser af „Derfflinger“-Klassen), som „Invincible“ var i Kamp med, og det endte med at blive — som en af de engelske Overlevende udtrykker sig — „en Duel, der var Nelsons Traditioner værdig“. Paa Grund af den korte Afstand blev der paa begge Skibe fyret med

alle Kanoner, lige fra det svære Skyts til Antitorpedobaads-skytset. I Løbet af en halv Time var de meget ilde tilredt; „Invincible“ sank med R.-Adm. Hood, og det tyske Skib „hvis Identitet det ikke var muligt at fastslaa“, forsvandt i Taagen i en meget medtaget Tilstand. — Da „Invincible“ sank i Bølgerne, viste der sig det Særsyn, at begge Stævnene, baade Forstævn og Agterstævn, blev staaende i nogen Tid og ragede 50 Fod lodret i Vejret op over Havfladen.

Den her omtalte tyske Slagkrydser har sikkert været Flag-skibet „Lützow“, idet der i den tyske Beretning staar følgende: „Das Flaggschiff des Admiral v. Hipper, der Schlachtkreuzer „Lützow“, hat 15 schwere Treffer erhalten und ist nicht mehr im Stande seine Station zu halten. Um 8.45 Nachmittag (Greenwich Middeltid 6.45 Em.) muss er aus der Linie gehen, bleibt aber bewegungs- und schwimmfähig. Hipper lässt sich durch ein Torpedoboot auf ein anderes Schiff bringen.“

Det var i „Moltke“, at V. Adm. v. Hipper hejste sit Flag, hvorved „Derfflinger“ i en længere Tid kom til at lede den tyske Linie. Senere berettes det, at V. Adm. v. Hipper endnu en Gang maatte skifte Skib, da Radiotelegrafens paa „Moltke“ var blevet skudt ned.

Tyskerne har efter Slaget i en Admiralitetsrapport af 7de Juni 1915 indrømmet, at „Lützow“ gik tabt paa Vejen hjemad mod deres Basis. Skibet, der var stærkt havareret, sank, efter at Besætningen forinden var blevet bortfjernet.

Saasnt V.-Adm. Beatty opdagede, hvad der foregik forude med 3rd Battle-cruiser Squadr., ændrede han straks Kurs for at komme „Invincible“ til Hjælp og gav de to andre Skibe i denne Eskadre Ordre til at tage Plads agten for sine egne Slagkrydsere. Det var den første Gang, at 1st og 2nd Battle-cruiser Squadr. angreb paa en Afstand under 10800 m. Det

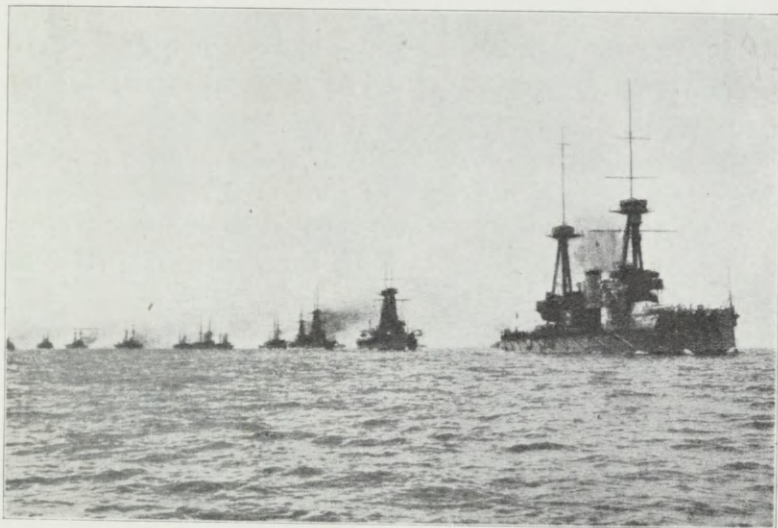
lykkedes ham jo ikke at redde „Invincible“, men hele denne Kamp havde dog til Resultat, at den tvang den tyske Tête mod Syd og bragte Forvirring i Slagkrydsereskadren, saaledes at Adm. Jellicoe, da han greb ind i Kampen, kom til at rette hele sin Ild mod de efterfølgende tyske Slagskibe.

Herved var det lykkedes for V.-Adm. Beatty ved hans udmærkede Manøvrer at placere sig mellem den fjendtlige Flaade og dens Basis, saaledes at det nu var ham, eller rettere sagt Englænderne, der kunde drage Nytte af den hvad Belysningsforholdene angik saa gunstige østlige Position.

Den engelske
Hovedstyrkes
Indgriben

Som ovenfor nævnt havde Adm. Jellicoe, saasnt han fra V.-Adm. Beatty havde modtaget Underretning om, at der var tilvejebragt Føling med den tyske Hochseeflotte, drejet til SO. til S., for hurtigst muligt at komme Syd paa til Kamppladsen. Men for i det disede Vejr — under de omtalte Krydserkampe — ikke at komme for østlig i Forhold til den engelske Slagkrydsereskadre, saa der enten slet ikke opnaaedes Føling med denne, eller saa den engelske Hovedstyrke skulde være i Vejen for Slagkrydserne under deres Fart Øst over, hvorved Englænderne vilde komme i en meget uheldig taktisk Position overfor Tyskerne, har Adm. Jellicoe sikkert, efter at have fortsat nogen Tid paa denne sydlige Kurs, drejet 16 Streger til modsat Kurs — NV. Det er i det mindste paa denne Kurs, at de tyske Jagere efter Angrebet paa 3rd Battle-cruiser Squadr. observerede den engelske Hovedstyrke mellem Kl. 5.30 og 6.00 Em.

Saasnt Adm. Jellicoe imidlertid Kl. 5.45 Em. begyndte at høre Kanontordenen fra de kæmpende Slagkrydsere, drejede han tilbage til SO. og foretog kort efter Overgang fra Kolonneorden — i hvilken Formation den engelske Hovedstyrke havde sejlet, med 4th Battle Squadr. i Midten, 2nd om Styrbord og 1st om Bagbord, idet dog 1st Battle Squadr. havde de to

Kampskibe i Kolonneorden.

Gengivet efter: W. M. Dixon: The british navy at war.

andre i en Pejling, der var c. 4 Streger agten for tværs om Styrbord — til Kølvandsorden med følgende indbyrdes Rækkefølge: 1st, 4th og 2nd Battle Squadr. — Denne Evolution tog temmelig lang Tid og forarsagede, at Adm. Jellicoe først forholdsvis sent kom i Kamp med de tyske Slagskibeskadrer.

Kl. 5.55 Em. begyndte man at observere Glimt fra Kanonild paa den engelske Hovedstyrkes Styrbords Bov, skønt det i Taagen var umuligt at skelne noget Skib eller fastslaa den tyske Slagflaades Position. 5 Min. senere observeredes imidlertid fra „Marlborough“ Skibe, der trak forbi deres Stævn forude, og som senere viste sig at være de engelske Slagkrydsere. Samtidig hermed modtog Adm. Jellicoe pr. Radio Meddelelse fra V.-Adm. Beatty om den tyske Flaades Plads, hvor-

efter den ovenfor omtalte Formationsforandring blev foretaget. Allerede inden denne Evolution var blevet fuldendt, havde 1st Battle Squadr. Kl. 6.17 Em. aabnet Ilden paa III Geschwader, Skibene af „Kaiser“- og „König“-Klassen.

Medens denne Kamp var begyndt, passerede de engelske Skibe tæt forbi „Wiesbaden“, som sikkert allerede under de forudgaaende Beskydninger var blevet forholdsvis ukampdygtig. 4th og 2nd Battle Squadr. angreb den dog og sænkede endelig dette Skib, om hvilket der havde staaet saa megen Kamp. Tyskerne siger herom: „Es hat seinem Kommandanten, Kapitän z. See Reiss, noch lange Zeit weitergekämpft. Wie ein Felsenblock lag es standhaft in See, und um dieses Schiff herum wütete fast zwei Stunden die Schlacht; bis zum letzten Augenblick hat „Wiesbaden“ sich gewehrt und am Kampf beteiligt, so dass der Kreuzer die Bewunderung der Engländer erregte. Ein einziger Mann ist von dem Schiff überlebend am nächsten Tage auf einem Floss aufgefunden worden.“

Ogsaa i Adm. Jellicoes Rapport omtales „Wiesbaden“s Forsvar med stor Berømmelse: Den havde med sin sidste Kanon besvaret de fjendtlige Slagskibes Ild. — —

Vejret var meget usigtbart, og paa Grund heraf var der temmelig stor Uoverensstemmelse mellem de to Bestikker, der var blevet ført i Flagskibene „Iron Duke“ og „Lion“, med Hensyn til henholdsvis Slagkrydsernes og Hovedstyrkens Plads, da de skulde forene sig, hvad der yderligere gav Anledning til yderste Forsigtighed: — „great care was necessary to ensure that our own ships were not mistaken for enemy vessels.“ — Senere da Slaget var i fuld Gang mellem Hovedstyrkerne klager Adm. Jellicoe i sin Rapport selv over den ringe Sigbarhed, idet hans forreste Eskadre kun kunde skelne

4—5 fjendtlige Skibe paa een Gang; hans agterste Eskadre dog nogle flere, men aldrig mere end 8—12 Skibe.

Kl. 6.06 Em. observerede R.-Adm. Evan-Thomas paa „Barham“ „the starbord wing-division of the battle fleet“ paa sin Bagbords Bov. Han havde forgæves søgt at følge i Kølvandet paa V.-Adm. Beatty's Slagkrydsereskadrer, da denne forcerede Øst over i deres Bestræbelse for at omfatte Têten af den tyske Linie, men maatte endda yderligere reducere sin Fart for at give Plads til den engelske Hovedstyrke, i hvis Queue han derpaa sluttede op. — V.-Adm. Beatty fortsatte, som nævnt, i nogen Tid sin Kurs og drejede derefter mere Syd paa, ved hvilken Manøvre han tabte de tyske Skibe af Syne paa det Tidspunkt, da Adm. Jellicoe begyndte at gribe ind i Kampen.

At dømme efter den Skitse, som findes i den tyske Beskrivelse af Slaget, ser det ud til, at den tyske Hovedstyrke omkring Kl. 6.10 Em. har ændret Kursen noget i nordlig Retning, antagelig for at komme „Wiesbaden“ til Hjælp, samtidig med, at den var overgaaet fra Kølvandsorden til Kolonneorden. Dette Forsøg maatte jo opgives, da i det samme de engelske Slagskibe observeredes paa en omtrent tværgaaende Kurs i en Afstand af 10000 m og overøste dem med velrettede Salver. Tyskernes Stilling var nu meget kritisk. De havde uden at ane det styret lige imod den brede engelske Formation; de blev angrebet baade fra Styrbord (af de engelske Slagkrydsere) og fra Bagbord (af den engelske Hovedstyrke) med Salver af det sværeste Kaliber. Englænderne havde derimod opnaaet den allergunstigste T-Formation overfor deres Modstandere.

Hvilken Manøvre Adm. v. Scheer udførte for at klare denne Situation, staar ikke omtalt noget Sted i den officielle

tyske Beretning; men „Hamburger Fremdenblatt“ udtaler herom i dets Beskrivelse af Slagets Gang, at Adm. v. Scheer „kastede den tyske Linie om paa en vestlig Kurs“, samtidig med at Jagerflotillerne fik Ordre til at gaa i Angreb. Man maa derfor antage, at den tyske Flaade, saasomt den engelske Hovedstyrke blev observeret, er drejet mod Vest, idet den samtidig overgik fra Kolonneorden til Kølvaandsorden omvendt Orden, med III Geschwader agterst. Denne Manøvre har de tyske Skibe saa atter under Dækning af Taagen og de vældige Røgmasser, som Jagerne udspyede under deres Angreb, idet de samtidig fjernede sig fra Englænderne, ved Drejning 16 Streger Bagbord over ved Kontramarch atter indtaget deres Kurs mod Øst, stadig i Kølvaandsorden med III Geschwader agterst, omtrent parallel med den engelske Linie. — At denne Manøvre virkelig er blevet udført, tyder ogsaa den Omstændighed paa, at det i den engelske Rapport kun er Skibene af „König“- og „Kaiser“-Klassen, der omtales, og som bliver bekæmpet af Englændernes Ild. Under den senere Forfølgelse Syd over havde Tyskerne nemlig vundet en noget forliger Position fremfor Englænderne, og det er derfor ganske naturligt, at Beskydningen mest gaar ud over den agterste Eskadre — III Geschwader. *)

Efter at 4th og 2nd Battle Squadr. havde sænket „Wiesbaden“, naaede de op til Slagpladsen Kl. 6.30 Em. og aabnede begge samtidig Ilden ogsaa paa Skibene i III Geschwader foruden paa nogle Slagkrydsere. — Sigtbarheden var stadig meget daarlig; paa dette Tidspunkt c. 4 Sømil, hvad der gjorde Afstandsbestemmelsen noget usikker. Englænderne søgte at mindske Distancen til Fjenden ved lidt efter lidt at

*) I E. von Hersfeld: „Die Seeschlacht vor dem Skagerrak“ omtales: „durch das Umlegen unserer Flotte . . .“; hvilket jo blandt andet henviser til en Ændring fra den oprindelige Kampformation.

dreje Styrbord over fra SO. til S., hvorved Tyskerne, for at holde dem nogenlunde fra Livet, var nødt til at give efter for dette Tryk.

Ilden tiltog stadig i Hæftighed paa begge Sider. Englænderne var jo absolut overlegne i artilleristisk Henseende, og de tyske Skibe var til Tider fuldstændig indhyllede af Nedslagene fra de engelske Projektiler. Særligt Flagskibet „Iron Duke“ faar i Adm. Jellicoes Rapport en meget rosende Omtale for sine udmærkede Præstationer, idet det straks ved Ildens Aabning havde indskudt sig ved 2 Salver paa et af de tyske Slagskibe: „the latter was very quickly straddled, and hitting commenced at the second salvoe and only ceased, when the target ship turned away. The rapidity with which hitting was established was most creditable to the excellent gunnery organisation of the flagship, so ably commanded by my Flag Captain, Captain Frederic C. Dreyer.“ — Hvor stor en Virkning de engelske Projektiler fremkaldte, kan man gøre sig et Begreb om gennem følgende Uddrag af en Officers Brev: „One of our 12-inch-gun ships put her salvoes into a German ship so accurately that the enemy vessel heeled right over under the heavy blows (Tryk). Of course the German went out of action. If the 12-inch-gun could do this to a ship, how much more destructive must be the well-directed fire from 15-inch or 13.5-inch-guns . . . It was the big calibre that told, and it was a gunner's battle. Our gunnery is better at all points than that of the enemy.“

Tyskerne besvarede imidlertid Ilden meget energisk, og særlig mellem Kl. 6.20—6. 30 Em. iagttoges mange Træffere i de fjendtlige Skibe. Et Slagskib af „Queen Elizabeth“-Klassen skal efter tyske Opgivelser være blevet sænket Kl. 6.30 Fm. Det var især 1st Battle Squadr., der led mest, og Adm. Jellicoe siger, at „Colossus“ fra denne Eskadre: „was hit but not

seriously damaged, and other ships were straddled with fair frequency.“ — Men Englænderne havde nu tilkæmpet sig den for Belysningsforholdene saa gunstige Stilling, idet de tyske Skibe engang imellem viste sig tydeligt mod den nedgaaende Sol, som Tilfældet ogsaa havde været med V.-Adm. Cradock's Krydsere under Kampen ved Coronel, og her gav dette de britiske Kanoner et glimrende Maal. Paa den anden Side var det lykkedes for Tyskerne ved den ovenfor omtalte Manøvre at komme et Stykke i Forvejen for den engelske Flaade under deres Kamp sydover paa omtrent parallelle Kurser, hvilken Position de hele Tiden hævdede ved stadig at gire mere til Styrbord, saasnart Englænderne forsøgte at komme paa Højde med dem ved at mindske Afstanden. — Trods alt dette havde Adm. Jellicoe dog opnaaet at manøvrere sig ind imellem Fjenden og dens Basis.

Kl. 6.45, da Slaget var i fuld Gang, sendte Adm. v. Scheer sine Jagerer i Angreb mod Fjendens Hovedstyrke. Flotillen brød frem agten om de tyske Slagkrydsere og naaede ind i en meget gunstig Stilling overfor Englænderne, som Kl. 7.20 Em. lod dette Jagerangreb imødegaa af 4th Light-cruiser Squadr., under Commodore Charles le Mesurier, der havde Position om Bagbord i Ildlæ af den engelske Hovedstyrke. „Marlborough“ blev Kl. 6.54 Em. truffet — efter engelske Opgivelser af een Torpedo, efter tyske Opgivelser af to Torpedoer — og fik en stærk Styrbords Slagside, hvorfor den i nogen Tid maatte dreje ud af Linien. Kl. 7.03 Em. kunde den dog atter indtage sin Plads og aabnede Ilden paa en tysk Krydser, og noget senere Kl. 7.12 Em. affyrede den 14 hurtigt paa hinanden følgende Salver mod et Skib af „König“-Klassen, „hitting her frequently until she turned out of the line“.

Om selve Torpederingen af „Marlborough“ giver et Øjenvidne fra et andet engelsk Skib følgende Beskrivelse: „Jeg

iagttog „Marlborough“ fra Broen. Pludselig hævede der sig en vældig Søjle af Røg og Vand ved Slagskibets Styrbords Side lige agten for Kommandotaarnet. Et forfærdeligt Syn! Gud ved, hvorledes et Skib kan modstaa en saadan Eksplosion! „Marlborough“ krængede langsomt over til Styrbord og rettede sig derpaa ligesaa langsomt op igen, uden at se ud til at mindske Farten. Vi fulgte „Marlborough“ og gik nærmere for at kunne være til Hjælp, hvis den skulde kæntré. Tilsyneladende var den uskadt, for den syntes snarere at forøge Farten end at mindske. Den havde dog stærk Styrbords Slagside.“

Under Jagerangrebet blev der sænket 1 engelsk og 1 tysk Jager.

Altimedens havde V.-Adm. Beatty fortsat i sine Bestræbelser for at omslutte Fjendens Tête. Kl. 7.06 Em. drejede han, efter Ordre fra Adm. Jellicoe, som havde signaleret sin nøjagtige sydgaaende Kurs til ham, til SV., for atter at frembringe Kontakt med Modstanderne. Det lykkedes for ham, og Kl. 7.14 Em. observerede han Tyskerne paa en Afstand af 13000 m. Den fjendtlige Gruppe var sammensat af 2 Slagkrydsere og 2 Slagskibe af „König“-Klassen, og sandsynligvis fortsattes Linien mod Nord, „but that was all that could be seen.“ Farten blev sat op til 22 Knob for at naa ind paa Fjenden, og 3 Min. senere engagerede han igen Tyskerne. — Paa Grund af de engelske Skibes Fartoverlegenhed lykkedes det for Englænderne at koncentrere deres Ild mod et forholdsvis stort Antal af de tyske Slagskibe, medens derimod V. Adm. v. Hipers Slagkrydsere i nogen Tid blev mindre beskydt. Adm. v. Scheer lod Slagskibene dreje af til Styrbord, hvorimod hans Slagkrydsere fortsatte paa deres oprindelige Kurs og kom derved den engelske Hovedstyrke noget nærmere end Slagskibene. For at redde sin Flaade fra denne kritiske Situation — Slagkrydsernes uheldige Position i Forbindelse med V.-Adm.

Beattys stadige Forsøg paa at omslutte hans Linie — sendte „der Flottenchef drei deutsche Schlachtkreuzer und Torpedobootsflotillen mit den sie führenden kleinen Kreuzern kurz nach 9 Uhr zum abermaligen Stoss an. Ein Geschossturm schlägt den vorwärts Jagenden entgegen. Auch die Spitze der deutschen Grosskampfschiffe bekommt ihr Teil.“ — Under Ledelse af „Derfflinger“ for de tyske Skibe saa med deres højeste Fart frem mod den engelske Linie indtil en Afstand af 6000 m, hvor Slagkrydserne vendte om, og lod de mindre Skibe — de lette Krydsere og Jagere — forcere videre.

Saasnart Adm. Jellicoe saa Hensigten med dette pludselige Fremstød, sendte han atter 4th Light-cruiser Squadr., denne Gang understøttet af 11th Flotilla, frem til Modangreb, men var alligevel paa Grund af Angrebets voldsomme Karakter nødsaget til at lade sin Slagskibslinie gire noget Bagbord over. — Det lykkedes de engelske Styrker at forhindre, at Angrebet blev ført helt til Bunds, men dog ikke uden Tab. Især blev Commodore Le Mesurier's eget Flagskib — „Calliope“ — stærkt medtaget, da den, efter at Angrebet var blevet afslaaet, fortsatte mod de større tyske Skibe, for at føre 11th Flotilla til Angreb imod dem, hvorved den blev udsat for en meget kraftig Beskydning af Fjendens Slagskibe paa en Afstand af c. 6000 m. „The „Calliope“ was hit several times, but did not sustain serious damage, although I regret to say she had several casualties. The Light-cruisers attacked the enemy's battleships with torpedoes at this time, and an explosion on board a ship of the „Kaiser“-class was seen at 8.40 p. m.“

Af tyske Jagere gik der efter engelske Opgivelser 4 tabt, efter tyske Opgivelser kun 1.

Adm. v. Scheer roser i høj Grad Jagernes Optræden under dette Angreb, og i det hele taget under Slaget: „Die Flotillen

haben mit hervorragendem Schneid und sichtbarem Erfolg bis zu dreimal hinter einander angegriffen. In diesem Gefechtsabschnitt wurde ein englisches Grosskampfschiff vernichtet, während eine Reihe anderer schwere Beschädigungen erlitten haben muss.“

Da de tyske Jagere vendte om efter deres Angreb, udspyede de en saadan Røgmasse af deres Skorstene, at Englænderne fuldstændig tabte den tyske Flaade af Syne, og derefter kom de to Hovedstyrker ikke mere i Kamp med hinanden.

Kl. 7.32 Em. havde V.-Adm. Beattys Styrke atter Føling med Fjenden. Han styrede da SV med en Fart af 18 Knob, og de førende tyske Slagskibe havde Retning mod NV. De blev straks beskudt, og i Løbet af kort Tid viste de Tegn paa stærk Beskadigelse. En af dem syntes at være skudt i Brand, og et andet sakkede agterud i Linien. „The destroyers at the head of the enemy's line emitted volumes of grey smoke, covering their capital ships as with a pall, under cover of which they turned away, and at 7.45 p. m. we lost sight of them.“

V.-Adm. Beatty fortsatte dog stadig Eftersøgningen og sendte i den Hensigt Kl. 7.58 Em. 1st og 3rd Light-cruiser Squadr. ud for at søge mod Vest, og noget senere drejede Slagkrydserekadren ogsaa mod Vest, for at understøtte den rekognoscerende Styrke, da denne var blevet engageret med Fjenden. Om Resultatet af dette Sammenstød er Meningerne noget delt, i det følgende er anført den engelske og tyske Opfattelse:

„At 8.20 p. m. we (V.-Adm. Beatty) altered course to west in support. We soon located two battle-cruisers and battleships and were heavily engaged at a short range of about 10000 yards. The leading ship was hit repeatedly by „Lion“ and turned away 8 points, emitting very high flames and with a heavy list to port. „Princess Royal“ set fire to a three-

funnelled battleship; „New Zealand“ and „Indomitable“ report that the third ship, which they both engaged, hauled out of the line heeling over and on fire. The mist which now came down enveloped them, and „Falmouth“ reported they were last seen at 8.38 p. m. steaming to westward.“ — —

„Um 10.30 Uhr werden südlich vier feindliche Grosskampfschiffe gesichtet. Die deutschen Schlachtkreuzer eröffnen gegen sie ihr Feuer. Als zwei unserer Linienschiffs-Geschwader eingreifen, verschwindet der Gegner spurlos im Dunkel der Nacht.“

Der er vist ingen Tvivl om, at det er det samme Optrin, der her bliver beskrevet. Klokkeslettene stemmer udmærket overens, og der var jo al Mulighed for at forveksle Arten af Skibene i det disede Vejr (Englænderne: Slagkrydsere — Tysskerne: Slagskibe), selvom Antallet er rigtigt efter begge Parter Opgivelse. — Men Resultatet er usikkert, da begge jo tilskriver sig Sejren.

Med denne Begivenhed slutter den tyske Beretning om Dagkampen. I V.-Adm. Beattys Rapport omtales der dog endnu nogle af hans Forsøg paa at tilvejebringe den tabte Føling med Fjenden, men de er alle uden noget virkeligt Resultat, og da det omkring Kl. 9.00 Em. var blevet temmeligt mørkt, opgaves yderligere Eftersøgning, samtidig med at der blev truffet Dispositioner til Afværgelse af de i Løbet af Natten forventede Jagerangreb.

Dagkampen var altsaa forbi med følgende Resultat: Tysskerne havde vundet en taktisk Sejr, Englænderne en strategisk Sejr.

Trods Englændernes store Overlegenhed baade i Henseende til Materiel og Artilleri havde de — dels paa Grund af det disede og usigtbare Vejr, og dels paa Grund af det forholdsvis sene Tidspunkt paa Dagen, da den egentlige Hovedkamp

blev udkæmpet, i Forbindelse med Adm. Jellicoes lange Op-march til Slagpladsen — ikke været i Stand til at udnytte den paa rette Maade. — De havde under Hovedkampen hele Tiden sejlet paa den ydre Cirkel i deres Bestræbelser for at indtage T-Position overfor Modparten, havde forjaget denne fra Slag-pladsen mod SV. eller Vest, og havde til Slut manøvreret sig til en saadan Plads, at de nu befandt sig mellem Fjenden og dens Basis, — altsaa en absolut strategisk Sejr.

Tyskerne havde dog paa en glimrende Maade draget For-del af de for Englænderne ugunstige Omstændigheder, hvor-ved det lykkedes dem at undslippe den Overmagt, der under normale Forhold sikkert vilde have bevirket den tyske Flaades Undergang, og endda manøvrerede de saaledes, at deres Tab — efter egne Opgivelser — blev mindre end Englændernes, — saa man er fuldt berettiget til at sige, at Tyskerne vandt en taktisk Sejr.

Dispositionerne for Natten.

Da Englænderne omkring Kl. 9.00 Em. for sidste Gang hav-de tabt deres Modstandere af Syne, fortsatte de endnu i no-gen Tid paa sydlige Kurser (V.-Adm. Beatty styrede SV. Kl. 9.24 Em.), indtil den Øverstkommanderende fandt det nødvendigt „to dispose of the fleet for the night, with a view to its safety from torpedo-boat destroyer attacks, whilst providing for a renewal of action at daylight.“ Samtidig ma-nøvrerede han for stadigt at fastholde sin Position mellem den fjendtlige Flaade og Land. — Adm. Jellicoe placerede derfor sine Jagere saaledes, at de, foruden at gardere hans egne større Skibe, kunde finde Lejlighed til at angribe Tyskernes

Slagskibs- og Krydsereskadrer. Paa hvilken Maade denne Fordeling af de lettere Stridskræfter er foregaaet, omtales ikke i den engelske Rapport, men det er sikkert sket derigennem, at en stor Del af de forholdsvis talrige Jagerflotiller er blevet sendt et Stykke i Forvejen mod S. og SO. for selve Eskadrene, hvorved de har været i Stand til at afsøge Farvandet forinden disse avancerede frem, og samtidig kunde de engelske Jagere saa være fuldstændig sikre for ikke at angribe og ødelægge Skibe af deres egen Nationalitet i dette Farvand, idet de, naar de stødte paa større Skibe, altid vidste, at de stod overfor Fjenden. — De resterende Jagerflotiller har saa dannet Sikring i nærmere Tilknytning til Hovedstyrken og Eclaireringsstyrken, hvilket sidste ogsaa fremgaar af Adm. Jellicoes Rapport: „The 1st and 3rd Light-cruiser Squadr. very effectively protected the head of our line from torpedo attack . . . the 13th Flotilla took station astern of the Battle Fleet for the night accompanied by the 2nd Light-Cruiser Squadr.

I den engelske Beretning findes ingen Oplysninger angaaende de Kurser, Englænderne har styret, og hvilken Position de har indtaget i Løbet af Natten. Der staar kun, at den engelske Hovedstyrke ved Daggry den 1ste Juni befandt sig SV. og Vest for Horns Rev, og dette, i Forbindelse med Adm. Jellicoes egen Udtalelse om, at det var hans Hensigt at genoptage Kampen den næste Dag, kunde tyde paa, at hans Flaade ikke nævneværdigt har flyttet sig fra den Plads, den indtog, da Dagkampen ophørte.

I Olivier Guihéneuc: „La bataille navale du Jutland“ anføres følgende om dette Spørgsmaal: „il est donc probable que le gros de la flotte britannique put le large, s'écartant a une soixantaine de mille a l'Ouest — sage précaution pour éviter les sous-marins et les mines.“ — Dette lyder meget antageligt med Henblik paa den for Englænderne farlige Nærhed af de

tyske Minefelter og øvrige Afspærringer i Farvandet omkring Helgoland, der jo strakte sig et godt Stykke mod Nord. — Men at Adm. Jellicoe om Aftenen — som omtalt nedenfor — skulde have trukket sig tilbage helt Nord paa til Skagerak er umuligt, da han derved ikke igen kunde være udfor Horns Rev den næste Morgen tidlig, — og det vilde dog ogsaa være meget uforsigtigt at lade Jagerne operere i den sydlige Del af Nordsøen uden nogensomhelst Støtte fra større Skibe.

Fra tysk Side er der nemlig blevet hævdet, at Englænderne, efter i nogen Tid at have manøvreret i Farvandet omkring Horns Rev efter Dagkampens Ophør, var drejet Nord over mod Skagerak, i hvilken Manøvre Tyskerne søger en Forklaring paa de fra deres Side foretagne fuldstændig resultatløse Jagerangreb. — De begrundet deres Paastand derved, at den 1ste Juni Kl. 5.00 Fm observerede en Zeppeliner flere engelske Slagskibe i Jammerbugten. Det er dog forholdsvis utænkeligt, at Adm. Jellicoe har opgivet den Position, han saa haardt havde tilkæmpet sig i Løbet af Dagen, og det netop i det Farvand, hvor der var størst Mulighed for, at han vilde træffe paa Fjenden den følgende Dag. — De ovenfor omtalte Slagskibe i Jammerbugten — som mærkværdigvis ikke nævnes i den engelske Rapport — er saa sikkert blevet sendt Nord paa, for at hindre en mulig tysk Retraite gennem de danske Farvande.

Den tyske Flaade dampede — efter at Dagkampen var forbi — Syd paa „mit der ausgesprochenen Absicht, die Schlacht, welche gegen erdrückende Übermacht mit dem nächsten Morgengrauen als sicher angenommen wurde, in einer Gegend durchzuschlagen, die für sie die Vorteile der strategischen Lage näher an den Stützpunkten der Heimat bot.“ Samtidig belavede man sig om Bord i Adm. v. Scheers Eskadre paa at afslaa Jagerangreb i Løbet af Natten og udbedre de

lettere Havarier med Henblik paa at sætte Eskadren i kampdygtig Stand til den næste Morgen.

Der var blevet foretaget en „Umlegen“ af den tyske Flaade, idet I Geschwader, under V. Adm. Ehrhardt-Schmidt, stadig sejlede forrest med „Westfalen“ som første Skib i Linien, derefter III Geschwader og endelig „das Anhängen des älteren Geschwaders (II Geschwader)“. Til Sikring mod Natangrebene dannede de lettere Krydsere „Vorhut- und Seitensicherung“, og IV Aufklärungsgruppe gik agterst i Kølvet paa Hovedstyrken. Jagerflotillerne opererede derimod selvstændigt og var blevet sendt ud i nordlig Retning for at opsoge og angribe den engelske Flaade, hvis umiddelbare Nærhed formodedes. Denne Fordeling af de torpedobevæbnede Skibe — at fjerne alle Jagerne fra de større Skibe — kunde maaske synes noget mærkelig, men den har antagelig været nødvendig, for at Tyskerne kunde gøre sig Haab om at faa noget virkeligt Resultat ud af Natangrebene, idet deres Jagerantal jo var betydeligt mindre i Sammenligning med Englændernes, selv med Henblik paa den forskellige Størrelse af Hovedstyrkerne; saa i Tilfælde af at nogle Flotiller skulde være knyttet til Slagskibene, vilde Jagerens numeriske Underlegenhed fremgaa endnu tydeligere. „Unser Sicherungsgürtel war demnach zugunsten einer Torpedobootoffensive geschwächt worden und bot keinen vollkommenen Schutz.“

Den tyske Flaade satte lidt efter lidt Kursen mod Horns Rev, og derefter gik den i Løbet af Natten videre mod Helgoland, for at bringe de haardest medtagne Skibe i Sikkerhed og komplettere deres Beholdninger.

Natkampen.

Denne indskrænkede sig til en Række dristige og forholdsvis virkningsfulde Jagerangreb fra engelsk Side, — medens Tyskerne ikke naaede til Angreb paa et eneste af de engelske Skibe: „Unsere Torpedoboote fanden aber den Feind nicht.“ Efter nogle engelske Beretninger skal dog engelske Jagere have været i Kamp med Modpartens.

Det var i Tiden fra Kl. 11.00 Em. til Kl. 2.00 Fm., at de engelske Jageres Aktivitet var størst, og det Antal, der deltog, var meget betydeligt. Efter tyske Opgivelser skal ialt over 100 engelske Jagere være gaaet i Angreb, og næsten for dem alle var det lykkedes at faa affyret deres 5—6 Torpedoer, saa altsaa 5—600 Torpedoer krydsede den tyske Linie; — skønt disse Tal vel nok er lidt overdrevne, kan man dog ikke helt se bort fra dem. — Angrebene blev ført ind paa de tyske Skibe baade forfra og agterfra, samt som Passageangreb, og Tyskerne gjorde deres bedste for at afværge dem. Saaledes beretter de, at ikke mindre end 6 engelske Jagere blev sænket af det førende Skib „Westfalen“, „ein verdienter Lohn für die vielen Nachtschiessübungen im Frieden und ein schöner Zeichen für die Höhe unserer artilleristischen Ausbildung.“ — Flere Gange opdagedes fra de tyske Skibe Torpedoernes Bane i det af Projektørerne klart belyste Vand, forinden Torpedoerne var naaet frem til Maalet, saa at det var muligt at gire til den ene eller anden Side for at undgaa dem. Disse „Ausweichungsmanöver“ var imidlertid ogsaa temmelig farlige, da Skibene sejlede med fuldt blændede Lanterner og i umiddelbar Nærhed af den tætsluttede Hovedstyrke, og de bevirkede, at den lette Krydser „Elbing“ løb sammen med et andet Skib og blev svært beskadiget i Vandlinien og i Ma-

skinnerne, saa at den ikke mere kunde følge med de øvrige. Den var dog i Stand til at holde sig flydende — „nur flügel-lahm“ — men maatte forlades af Besætningen (herom senere.)

Den mest praktiske Maade at inddele dette Afsnit af Kampen paa er at følge hver enkelt af de forskellige engelske Flotiller med de dertil knyttede Jagerer under deres forskellige Angreb i Løbet af Natten, uden at tage Hensyn til den kronologiske Rækkefølge i hvilken de blev foretaget. Denne Fremgangsmaade er ogsaa fulgt i det følgende.

Det første engelske Jagerangreb var, som tidligere omtalt, allerede blevet foretaget Kl. 8.18 Em. af *11th Flotilla*, Commodore Hawksley, der gik i Angreb sammen med 4th Light-cruiser Squadr., som Modangreb mod et fra tysk Side rettet kombineret Krydser- og Jagerangreb, og det resulterede i, at de tyske Stridskræfter blev holdt paa Afstand fra den engelske Hovedstyrke; — men det er først efter Mørkets Frembrud, at Angrebene rigtigt tager fat.

Særlig 4th og 12th Flotilla udmærkede sig i denne Henseende ved at foretage flere heldige Angreb paa de tyske Skibe, — dog ikke uden svære Tab.

4th Flotilla, Captain Wintour, „Tipperary“, gik efter tyske Beretninger til Angreb mod I Geschwader noget over Midnat. De fjendtlige Jagerer kom ind forfra og foretog et Passageangreb og maa saaledes i Løbet af de første Nattetimer have indtaget en forlig Position i Forhold til de tyske Skibe. Jagerne for frem til Angreb og styrede i Zigzagkurser for at virke forstyrrende paa den tyske Ild, samtidig med at deres 10 cm's Kanoner beskød Projektörerne paa de tyske Skibe.

Den førende Jager „Tipperary“ blev først udsat for Tyskernes virksomme Antitorpedobaadskanoner, og i Løbet af faa Minutter var den sænket. Dette forhindrede dog ikke de efterfølgende i at fortsætte Angrebet; de for videre frem og

befandt sig pludselig mellem to fjendtlige Skibskolonner, hvor der nu udspandt sig en forbitret Kamp mellem de engelske Jagere og tyske Slagskibe. Hvad der egentlig foregik under dette Sammenstød er noget usikkert, og de forskellige Beretninger derom er ogsaa modstridende paa flere Punkter, — men hele 4th Flotillas samlede Angreb resulterede i, at Englænderne mistede 4 Jagere: „Tipperary“, „Sparrowhawk“, „Ardent“ og „Fortune“.

Den Heftighed, med hvilken Angrebet blev ført ind, fremkaldte, som ganske naturligt var, en ikke ringe Forstyrrelse i den tyske Skibslinie, hvis Skibe maatte gire til begge Sider, for at dreje af Vejen for de fremfarende Jagere, hvorved f. Eks. „Sparrowhawk“ kom for Boven af et tysk Kampskib og blev løbet ned.

Efter Admiral Jellicoes Rapport skal mindst 2 af de affyrede Torpedoer have haft følelig Virkning paa de tyske Skibe.

Noget forinden dette omtalte Jagerangreb — omtrent Kl. 11.30—12.00 Midnat — var den tyske lette Krydser „Frauenlob“ blevet sænket ved et Torpedoskud. Angaaende de nærmere Enkeltheder fortæller den tyske Beretning følgende: „Am 1. Juni um etwa 1.30 Uhr (11.30 efter Greenwich Middeltid) morgens beleuchtete das deutsche Schlussschiff einen britischen Kreuzer der „Aurora“-Klasse, bei dem sich noch 4 weitere ähnliche Schiffe befanden. Diese wurden beleuchtet und auf 800 Meter beschossen. Sie antworteten, und „Frauenlob“ erhielt zahlreiche Treffer ins Achterschiff, so dass dort ein Brand entstand. Unmittelbar darauf traf ein Torpedo den Kreuzer. Die Lichtmaschinen versagten, Innenbeleuchtung und Scheinwerfer erloschen. Die Maschinen blieben stehen, das Schiff legte sich mehr und mehr nach Backbord und achter über. Die anderen deutschen Kreuzer, die bisher in der Nähe gewesen waren, waren voraus in der Dun-

kelheit verschwunden. Die Artillerie des sinkenden Schiffes feuerte noch, als die Geschützführer bereits im Wasser standen; und als das Schiff in der Tiefe ging, ertönten drei Hurras auf den Kaiser. So endete in ruhmvollem Kampfe gegen den Feind dieser kleine Kreuzer.

12th Flotilla, Captain Stirling, angreb noget efter 4th Flotillas Angreb, 6 Skibe af „Kaiser“-Klassen, øjensynlig III Geschwader, der under Natoperationerne gik mellem de to andre tyske Slagskibeskadrer. Et stort Antal Torpedoe blev affyret, særligt mod det 2det og 3die Skib i Linien, hvilket sidste efter engelske Beretninger skal være blevet sænket. — 20 Minutter senere foretog „Mænad“ (Commander J. P. Champion) endnu et Angreb paa de resterende 5 Skibe, og med det Resultat, at ogsaa det 4de Skib blev ramt af en Torpedo. De tyske lette Krydsere, der var attachedede Kampskibene, tog Jagerne under en meget hæftig Beskydning, men desuagtet var der kun en eneste engelsk Jager, der blev beskadiget, nemlig „Onslaught“. Det lykkedes dog de to tilbageblevne „executive officers“: Sub-Lieutenant Harry W. A. Kemmis og Midshipman Reginald G. Arnot at føre Skibet frelst i Havn. —

Af de øvrige engelske Jagerflotiller, der deltog i disse naturlige Angreb, bør endnu omtales:

11th Flotilla, om hvilken Admiral Jellicoe beretter: „During the attack carried out by the Eleventh Flotilla, „Caster“ (Commodore Hawksley) leading the flotilla, engaged and sank an enemy torpedo boat destroyer at point-blank range.“ —

13th Flotilla, Captain James N. Farie, om Bord paa „Champion“, der om Natten havde Plads agten for de engelske Kampskibeskadrer, observerede den 1ste Juni Kl. 12.30 Fm. et stort Skib, der med stærk Fart passerede agten om de sidste Jagere i Flotillen: „Petard“ og „Turbulent“. Da Tyskerne

opdagede de engelske Jagere, blev Projektørerne tændt, og de paabegyndte en kraftig Beskydning af de to nævnte Skibe, hvorved „Turbulent“ blev sænket. De overlevende af Besætningen blev senere reddet af tyske Jagere, som øjensynligt har fulgt efter.

Kl. 2.35 traf „Morseby“ paa 4 Skibe af „Deutschland“-Klassen og affyrede en Torpedo imod dem. 2 Minutter senere hørtes en kraftig Eksplosion, som observeredes baade fra „Morseby“ og „Obdurate“, og den skyldes sandsynligvis Torpederingen af det tyske Slagskib „Pommern“, der efter tyske Beretninger blev sænket ved et Jagerangreb om Natten.

Kl. 3.30 Fm. var „Champion“ i nogle Minutter engageret med 4 tyske Jagere, men om Resultatet af dette Sammenstød beretter den engelske Rapport intet, og Tyskerne har — som tidligere nævnt — slet ikke omtalt det.

Ist Flotilla, „Fearless“, der, da den Kl. 6. 10 Em. havde faaet Ordre til at slutte sig til Slagkrydsereskadren, var ude af Stand til at følge denne og derved kom i Vejen for den avancerende Slagskibseskadre, blev beordret til at indtage Position agten for denne, og observerede der „during the night“ et Slagskib af „Kaiser“-Klassen, der sejlede med stærk Fart og ganske alene. „Fearless“ var ikke i Stand til at angribe, men hørte kort efter, at den var forsvundet i Mørket, en kraftig Eksplosion længere agterude. — Det har antagelig været det Skib, der sænkede „Turbulent“. —

Foruden de tidligere nævnte tyske Skibstab under Natkampen findes der endnu 2 Skibe, nemlig den lette Krydser „Rostock“, om hvilken Tyskerne blot siger: „der kleine Kreuzer „Rostock“ erhielt einen Torpedotreffer“, uden Angivelse af Tidspunktet eller Stedet, hvor det skete, — og den lette Krydser „Elbing“, der — som tidligere omtalt paa Side 81 — kolliderede med et andet tysk Skib. Om Tabet af disse Kryd-

sere beretter en tysk Beskrivelse blandt andet følgende: „Sowohl „Elbing“ wie „Rostock“ sanken nicht, sondern waren nur flügelahm und blieben zurück. Die Kommandanten beider Schiffe versuchten mit langsamer Fahrt ihre Schiffe in die Heimatshäfen zu bringen, wussten aber, dass, falls mit Tagesanbruch stärkere englische Streitkräfte in Sicht kämen, ein Widerstand unmöglich sein würde. Aus diesem Grunde wurde an Bord alles vorbereitet, um die Schiffe nicht in Feindehand fallen zu lassen. Inzwischen waren Torpedoboote von der vergeblichen Suche nach dem Feind zurückgekehrt. „Elbing“ gab jetzt seine Mannschaft auf Torpedoboote ab, und behielt nur ein Sprengkommando an Bord, während „Rostock“ durch Torpedoboote zunächst weiter begleiten liess. Am nächsten Morgen kamen aber beiden Schiffen englische Panzerkreuzer in Sicht. „Rostock“ schiffte deshalb jetzt ebenfalls die Mannschaft auf Torpedoboote über. Die Kommandanten der Schiffe gaben, als der Verlust der Schiffe unvermeidlich geworden war, den Befehl zur Sprengung.“ —

Den her givne Beskrivelse af Natkampen, og specielt de engelske Jagerangreb, er langfra saa fuldstændig, som man kunde ønske; men det Materiale, der er til ens Disposition i denne Henseende, er endnu mere mangelfuldt end for selve Slaget, og de forskellige ydre Omstændigheder: Mørket, Nervositeten for at komme til at skyde paa „egne Skibe“, kort sagt alle de Forhold, der kommer til at spille ind ved en saadan Natkamp, har sikkert bevirket, at Iagttagelserne er blevet paavirkede deraf, hvorfor ogsaa Beretningerne i flere Henseender lyder noget upaalidelige og unøjagtige. — Hvor distraherende de ydre Forhold maa have virket paa Personellet, kan man faa et Begreb om ved at læse efterfølgende Uddrag af en engelsk Beretning om Natkampen: „Oh! that night! — says M. — we couldn't tell what was happening:

every now and then out of the darkness would come bang! bang! boom! as hard as it could go for ten minutes on end. The flash of the guns lights up the whole sky for miles and the noise is much more penetrating than by day. Then you would see a great burst of flame from some devil, and then a searchlight switched on and off again, and then perfect silence once more. It is difficult to imagine anything more trying to the nerves than such a night after such a day the night was an anxious time; there were only a few hours of actual darkness, but it was as black as your hat, and our hopes of cutting off the Germans were doomed to disappointment“ „A destroyer leader whose bridge was swept overboard, taking with it compass, chart-house, wheel, engine-room telegraph, and every soul standing there. On „monkey's island“ (øverste Kommandobro) above the Bridge, the officers did not even know that this had happened, so great was the noise around them; but they became conscious that the ship was running round in a circle, and that the telegraphs to the engine-room were not working. Their mad career came to an end, before they could communicate with the people below, by their running into one of our own destroyers and cutting her down to the water edge. Eventually the destroyer leader limped home, steering from aft, and with 50 per cent of her company dead or wounded . . .“

Da det begyndte at dages, trak de engelske Jagere sig efterhaanden Nord paa for atter at støde til de større Skibe, og for at foretage de nødvendige Reparationer efter denne spændende og begivenhedsrige Nat. De havde i Løbet af Natten udført et glimrende Arbejde ikke alene i taktisk men ogsaa i strategisk Henseende. For selv om Englænderne ogsaa havde haft store Tab (5 Jagere: „Tipperary“, „Sparrowhawk“, „Ardent“, „Fortune“ og „Turbulent“, hvoraf 2 Flotilla-leaders),

var det dog lykkedes for dem at sænke tre Krydsere: „Pommern“, „Rostock“ og „Frauenlob“, foruden „Elbing“, der jo maatte forlades efter en Kollision, og endda berettes der om, at endnu 2 Skibe af „Nassau“-Klassen er gaaet ned eller er blevet stærkt beskadiget ved 4th Flotillas Angreb paa I Geschwader, foruden at 3 Skibe af „Kaiser“-Klassen er blevet ramt af Torpedoer fra 12th Flotillas Jagere. Og samtidig viser det, at de engelske Jagere overraskede de større tyske Skibe enkeltvis adskilt fra selve Hovedstyrken eller kun et mindre Antal i Følge med hinanden, at dennes Sammenhold er blevet forstyrret ved de talrige og hæftige Torpedoangreb eller ved Manøvreringen for at undgaa de udskudte Torpedoer, — saa man kan godt forstaa at Admiral Jellicoe skriver i sin Rapport: „there were many gallant deeds performed by the destroyer flotillas; they surpassed the very highest expectations that I had formed of them.“

1ste Juni.

Hvad der foregik denne Dag, eller rettere sagt, hvad der var foregaaet, forinden Solen stod op den 1ste Juni om Morgen, derom er Meningerne, som man vel allerede har set at det foregaaende, meget forskellige.

Englænderne siger, at ved Daggry den 1ste Juni befandt Slagskibseskadren sig Syd og Vest for Horns Rev og drejede senere Nord i for at opsøge Fjenden og for at samle de Krydsere og Jagere, der under Natkampen var kommet bort fra de øvrige Skibe. — Kl. 2.30 Fm. skiftede V.-Adm. Sir Cecil Burney sit Flag fra „Marlborough“ til „Revenge“, da den første havde Besvær med at følge med de andre Skibe i Eskadren,

som Følge af den Torpedotræffer den havde faaet Kl. 6.45 den foregaaende Eftermiddag. — Noget senere Kl. 4.00 Fm. blev der observeret en Zeppeliner, der øjensynlig var ude for at rekognoscere, og i 5 Minutter blev den taget under Beskydning fra de engelske Skibe.

Sigtbarheden var denne Morgen endnu mindre end den foregaaende Dag — kun 3—4 Sømil —, saa først Kl. 9.00 Fm. var Hovedstyrkens lettere Stridskræfter atter naaet op til den Kommanderende, hvorpaa der foretoges en systematisk Eftersøgning af Farvandet fra Horns Rev Breddeparallel Nord paa til omtrent paa det Sted, hvor Dagkampen havde fundet Sted, dels for at optage muligt overlevende fra de sænkede Skibe, og dels som den eneste Chance for endnu engang at støde paa de tyske Skibe; — men dette sidste var uden Resultat. Ikke et eneste fjendtligt Skib var at observere, hvorimod det lykkedes at redde endnu nogle Skibbrudne, der svømmede rundt mellem en stor Mængde Vragstumper, som flød paa Kamppladsen.

Da Admiral Jellicoe saaledes var blevet klar over, at den tyske Flaade havde haft Held med sig til under Dækning af Mørket og den disede Morgen uset at slippe igennem den engelske Linie, gav han Kl. 1.15 Em. Ordre til at sætte Kursen mod de hjemlige Flaadebaser, som uden yderligere Træfning naaedes den 2den Juni. — Der blev dog efterladt en Krydsereskadre til Eftersøgning af „Warrior,“ til hvis Skæbne man ikke kendte noget, siden „Engadine“ havde opgivet Slæbningen Kl. 7.15 Fm. paa Grund af indtrædende daarligt Vejr, — men det var uden noget Resultat, „Warrior“ var og blev forsvunden.

Ved Tilbagekomsten til England „the fleet fuelled and replenished with ammunition, and at 9.30 p. m. on 2nd June was reported ready for further action.“

De Oplysninger, der derimod findes fra tysk Side, er mindre detaillerede, samt noget divergerende i de forskellige Beretninger, og omfatter snarere de Observationer, som Zeppelinen havde foretaget med Hensyn til den engelske Flaades Position, end de Manøvrer den tyske Flaade havde udført den 1ste Juni, idet der i to forskellige Beskrivelser af Slaget kun berettes følgende herom: „die deutsche Flotte nahm einen Kurs, der auf die Insel Helgoland führte“ og „die deutschen Geschwader dampften nach Süden mit der ausgesprochenen Absicht die Schlacht, welche gegen erdrückende Übermacht mit dem nächsten Morgenrauen als sicher angenommen wurde, in einer Gegend durchzuschlagen, die für sie die Vorteile der strategischen Lage näher an den Stützpunkten der Heimat bot.“

Tyskerne sejlede saaledes ganske afgjort hjemefter, da Kampen var forbi og var sandsynligvis allerede næste Dag i Læ af Helgolands Kanoner, eller i det mindste inde i de indre tyske Farvande ved Dag gry den 1ste Juni, men derom gives der ingen Oplysninger. Med Hensyn til Tyskernes Udtalelse om at det var deres Hensigt at forny Kampen den næste Dag, lyder den noget paradoksalt, især med Henblik paa, at det — grundet paa den Position de havde indtaget — laa i deres egen Haand at fortsætte Kampen, saa meget mere som de havde nøjagtige og detaillerede Oplysninger om, hvor Engländerne befandt sig.

Den Rekognoscering, som den tyske Zeppeliner havde foretaget, gav nemlig følgende Resultat:

- 1) en Del af den engelske Slagskibsflaade laa i den nordlige Del af Nordsøen (und zwar in der Jammerbucht.)
- 2) Resten af Slagskibsflaaden i den sydlige Nordsø paa Midten af Linien Terschelling—Horns Rev,

3) V.-Admiral Beattys Slagkrydsere og lettere Stridskræfter krydsede i Nordsøens mellemste Del, et godt Stykke Nordvest for Horns Rev,

og Beretningen slutter med følgende: „während die deutsche Flotte geschlossen ungefähr bei Hornsriff in einer Lage stand, die eine neue Schlacht mit Ruhe in Auge fassen liess, war die englische Flotte in Teile aufgelöst.“

Den her givne tyske Beskrivelse af Fordelingen af de engelske Skibe kunde ved første Øjekast synes noget forskellig fra den, Englænderne har givet; men ved nøjere Eftersyn viser det sig, at den kun yderligere bekræfter Admiral Jellicoes Situationsberetning, og at E. v. Hersfeld ganske er paa gale Veje ved at stemple den engelske Flaade som: „in Teile aufgelöst und abziehend“. Det var en strategisk Nødvendighed for Admiral Jellicoe at fordele sine Stridskræfter paa denne Maade, hvis han skulde have det ringeste Haab om at træffe paa den tyske Flaade, og ligefrem at vove sig i Løvens Gab — helt ind under Helgoland — for at fremtvinge en Fortsættelse vilde være altfor voveligt, saa meget mere som han jo slet ikke vidste, om den tyske Flaade ikke fuldstændig havde trukket sig tilbage til Cuxhafen og Wilhelmshafen. Paa den anden Side var det sikkert det fornuftigste af den tyske Admiral at gøre, som han gjorde, — ikke igen at kaste sig i Kamp med en overlegen Modstander. Dertil kom, at sandsynligvis var mange Skibe stærkt beskadigede og trængte til Reparation, samt at Beholdningerne i alle Henseender maatte kompletteres, inden Flaaden atter var kampberedt.

Skibstabene.

Det engelske Admiralitet offentliggjorde den 2den Juni Kl. 7.00 Em. — samtidig med det første officielle Communiqué om Slaget — en Liste over de Skibe, der var gaaet tabt, og som kun senere den 3die Juni maatte fuldstændiggøres med Oplysninger om, at endnu 3 Jagere savnedes. De samlede engelske Tab er i Overensstemmelse med disse to Communiquéer følgende:

„Queen Mary“, Slagkrydser	30000	ts	sænket v. Kanonild (torp.?)
„Indefatigable“	—	19000	ts — — — (—)
„Invincible“	—	17500	ts
„Defence“	Panserkrydser	..	14600	ts
„Black Prince“	—	..	13600	ts
„Warrior“	—	..	13500	ts
„Ardent“	Jager	950	ts
„Turbulent“*)	—	1850	ts
„Tipperary“	—	1000	ts
„Fortune“	--	970	ts
„Sparrowhawk“	—	950	ts
„Nestor“	—	1000	ts
„Nomad“	—	1000	ts
„Shark“	—	950	ts torpederet.

Samlede engelske Tab: 116870 ts.

Til disse Tab har Tyskerne yderligere i deres Admiralitetsrapport, der blev offentliggjort lige efter Slaget, knyttet følgende Skibe: „Warspite“, „Marlborough“, „Princess-Royal“,

*) egentlig let Krydser, bygget til Chile paa White's Værft i Cowes.

„Birmingham“ og „Acasta“, og om Rigtigheden af disse sidste Oplysninger indlod de sig med Englænderne paa en meget hæftig Communiqué-Polemik, der endte med, at de den 19de Juli — som Følge af Offentliggørelsen af Admiral Jellicoes Rapport den 6te Juli — udsendte en noget revideret Beretning om Slaget, hvori der bl. a. udtaltes, at foruden de Skibe, der var opført paa den engelske Tabsliste, skulde Englænderne endnu have mistet følgende Skibe:

„Warspite“, Slagskib	28500 ts	sænket ved Kanonild.
1 Panserkr. af „Cressy“-Klassen ...	12000 ts	?
2 lette Krydsere.....	9000 ts	?
5 Jagere	ca. 5000 ts	?

ialt: 54500 ts

hvilket giver i Forbindelse med de af Englænderne indrømmede Tab: 171370 ts. — —

Allerede den 1ste Juni udsendte Tyskerne deres første Communiqué om Slaget, efter hvilket Tyskernes Tab var følgende:

Slagskibet „Pommern“, samt Krydserne „Wiesbaden“ og „Frauenlob“, og angaaende Jagertabet oplystes Dagen efter, at der savnedes 5 Jagere. —

Den 3die Juni forøgedes Tabslisten med Krydseren „Elbing“ og endelig den 7de Juni fuldstændiggjordes denne Liste med Slagkrydseren „Lützow“ og Krydseren „Rostock“, „hvis Tab af militære Grunde var blevet tilbageholdt“. — Denne sidste Oplysning har bevirket, at man stiller sig noget skeptisk overfor de Opgivelser af Skibstab paa engelsk og tysk Side, som Tyskerne har givet siden Slaget.

Den samlede tyske Tabsliste bliver saaledes efter det ovenstaaende:

„Pommern“, ældre Slagskib	13200 ts	torpederet.
„Lützow“, Slagkrydser	28000 ts	sænket som Følge af Kanonild under Slaget.
„Wiesbaden“, let Krydser	5000 ts	sænket ved Kanonild.
„Elbing“ —	5000 ts	sænket ved Kollision.
„Rostock“ —	4900 ts	torpederet.
„Frauenlob“ —	2700 ts	—
5 Jagere	3700 ts	?

Samlede tyske Tab: 62500 ts.

Sammenlignes denne Tabliste med det Bilag over de tyske Tab, der findes til Admiral Jellicoes Rapport, maa disse yderligere forøges med følgende:

2 Slagskibe af „Kaiser“ Klassen ..	49400 ts	torpederet.
1 — „König“-Klassen ..	25800 ts	—
1 Slagkrydser („Derfflinger“?)	26600 ts	sænket v. Kanonild.
1 let Krydserca.	4900 ts	?
4 Jagereca.	2900 ts	?
1 Undervandsbaadca.	1000 ts	?

ialt: 110600 ts,

idet Admiral Jellicoe dog udtaler følgende desangaaende:

„The conditions of low visibility under which the day action took place and the approach of darkness enhance the difficulty of giving an accurate report of the damage inflicted or the names of the ships sunk by our forces, but after a most careful examination of the evidence of all officers who testified to seeing enemy vessels actually sink, and personal interviews with a large number of these officers, I am of opinion that the list shown in the enclosure gives the minimum in regard to numbers, though it is possibly not entirely accurate as regards the particular class of vessel, especially those which were sunk during the night attacks. In addition to the

vessels sunk, it is unquestionable that many other ships were very seriously damaged by gunfire and by torpedo attack."

Det samlede tyske Skibstab skulde saaledes efter engelsk Opfattelse være: 173100 ts. — —

Med Hensyn til Tab af Menneskeliv, har begge Parter oplyst følgende:

Tab af
Menneskeliv

<i>Englænderne:</i>	døde og saarede:	350	Officerer	6104	Menige
—	saarede	75	—	513	—
—	Fanger	10	—	167	—
<i>Tyskerne:</i>	døde og saarede . . .	172	—	2414	—
—	saarede	41	—	449	—
—	Fanger	—	—	—	—

hvilket giver:

Englænderne ialt: 435 Officerer og 6784 Menige
Tyskerne ialt: . . . 213 — og 2863 —

Som det saa ofte før har vist sig under denne Krig, er den ikke alene blevet ført i Realiteten, men ogsaa som en hæftig — mer eller mindre resultatløs — Bladpolemik; og saaledes ogsaa her, hvor det drejer sig om Skibstabile i Nordsøslaget. Begge Parter holder bestemt paa deres Anskuelse og vil sandsynligvis ogsaa fortsætte dermed, indtil engang efter Krigens Ophør der fremkommer Oplysninger til Belysning af dette Forhold foruden af de mange andre mørke Punkter, der endnu findes i dette Slags Historie. Paa det nuværende Tidspunkt at give sig til at klare disse to Tabslister ud fra hinanden og veje for og imod den ene eller den anden Part, vilde være en lidet taknemlig, for ikke at sige uløselig Opgave med de Oplysninger, der nu findes.

Det er jo heller ikke saa meget Antallet af Skibstab, der fanger ens Interesse, som den Maade paa hvilken man nutilids strategisk og taktisk anvender moderne Søstridskræfter.

LITERATURFORTEGNELSE OG ANVENDTE HJÆLPEKILDER

Professor C. SANFORD TERRY: The battle of Jutland Bank,
May 31—June 1, 1916.

LIONEL YEXLEY: The fleet annual and naval year book 1916.
— — — — — 1915.

HENRY NEWBOLT: Tales of the great war.

Commander E. H. CURREY: How we kept the sea.

The Times: History and encyclopædia of the war.

JOHN BUCHAN: Nelson's history of the war.

GERARD FIENNES: Sea power and freedom.

Kontre-Admiral FOSS: Die Seeschlacht vor dem Skagerrak.

E. VON HERSFELD: Die Seeschlacht vor dem Skagerrak.

* * *: Skagerrak! (Ullsteins Kriegsbücher.)

I. v. PFLUGH-HARTUNG: Der Kampf um die Freiheit der Meere.

OLIVIER GUIHÉNEUC: La bataille navale du Jutland.

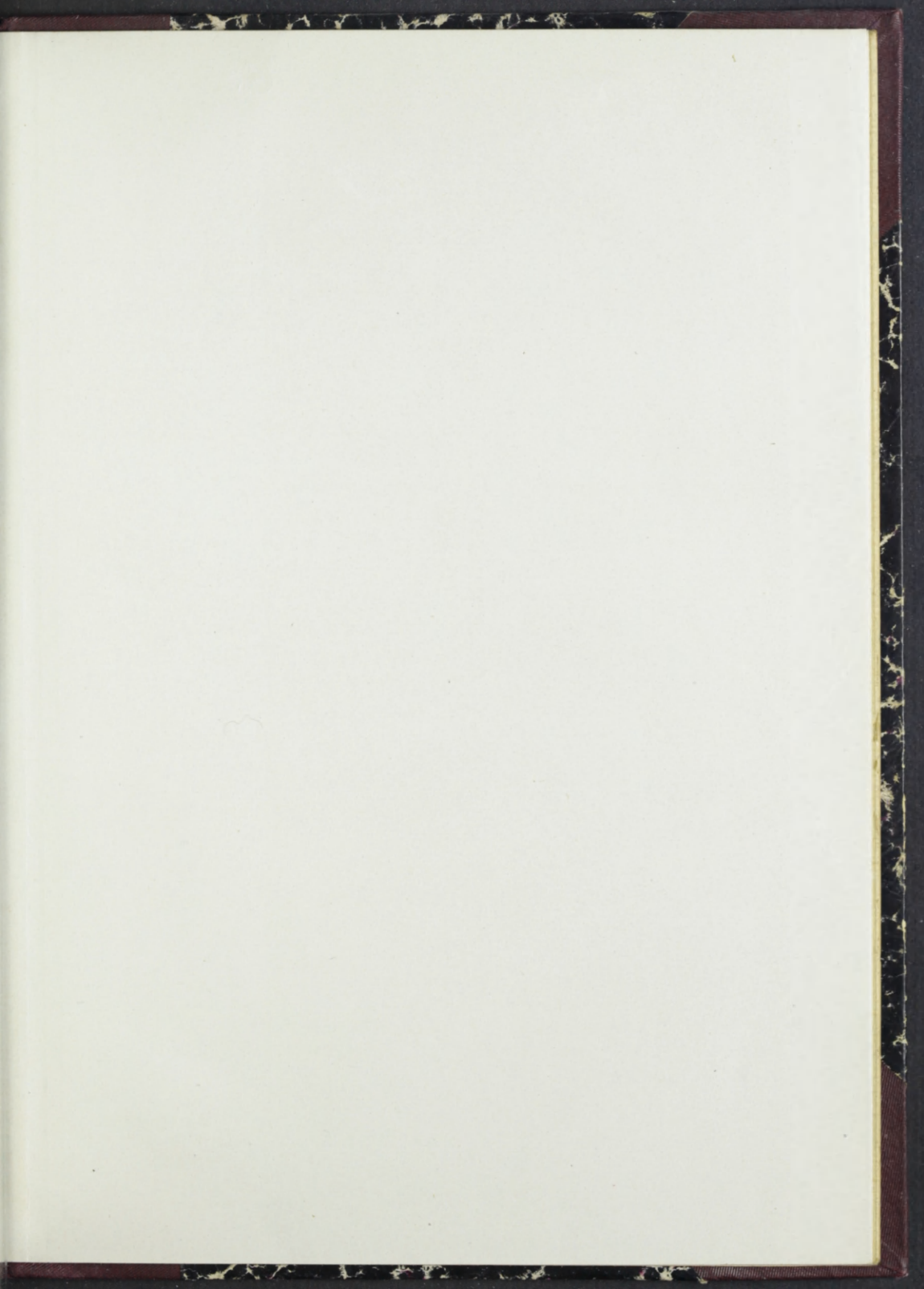
Kapten AUG. GIRON: Sjöslaget utanför Skagerak.

Kapitänleutnant B. WEYER: Taschenbuch der Kriegsflotten 1916.

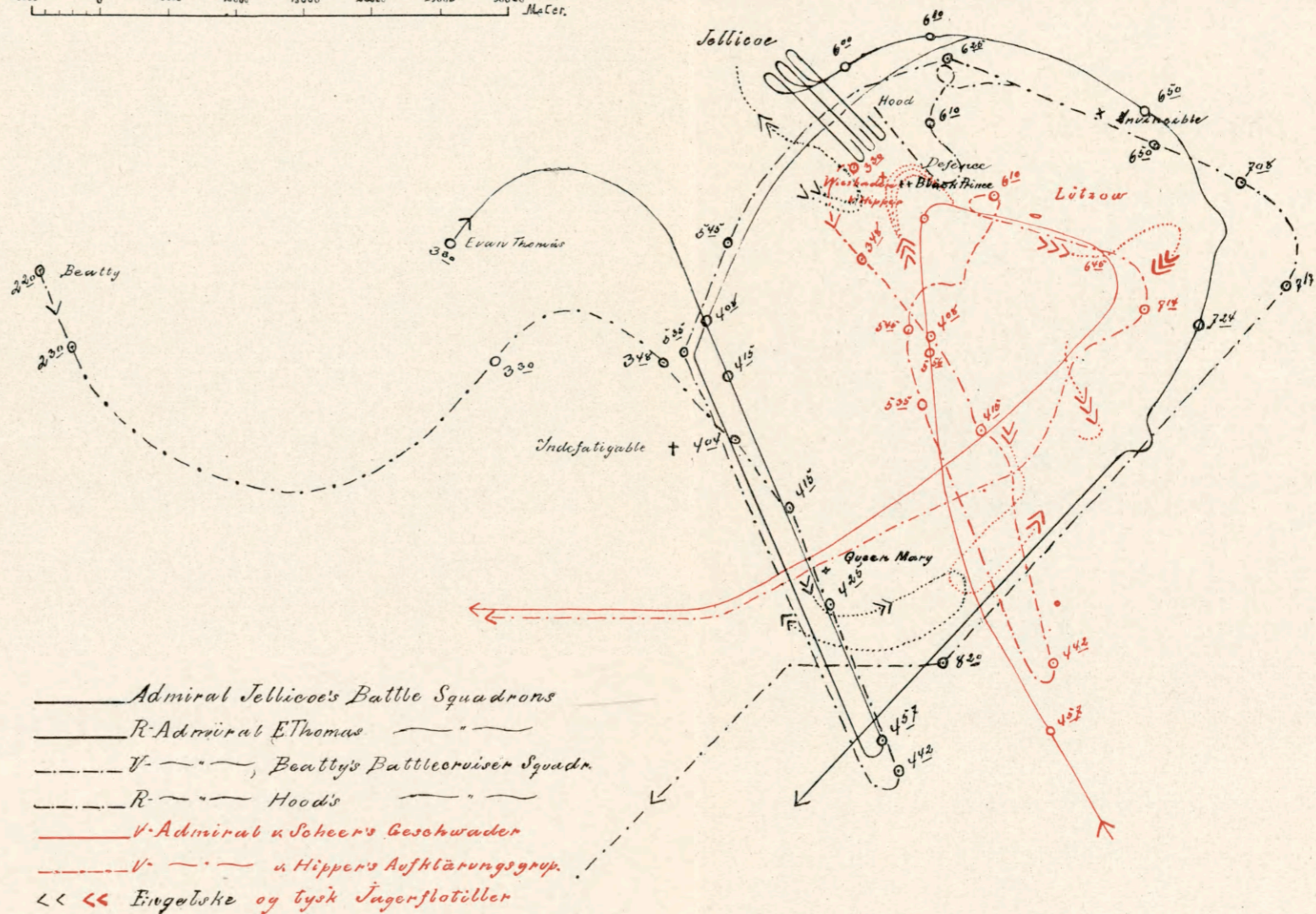
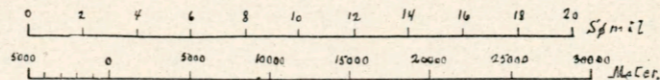
— — — — — 1917—18.

TIDSSKRIFTER OG AVISER

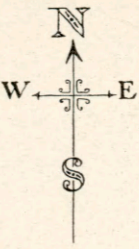
The London Magazin, The naval and military record, The Times, The Daily Mail, The Daily News, The Sphere, Hamburger Fremdenblatt, L'Information, Le Matin, La Libertée, Revue Maritime, Berlingske Tidende, Nationaltidende.

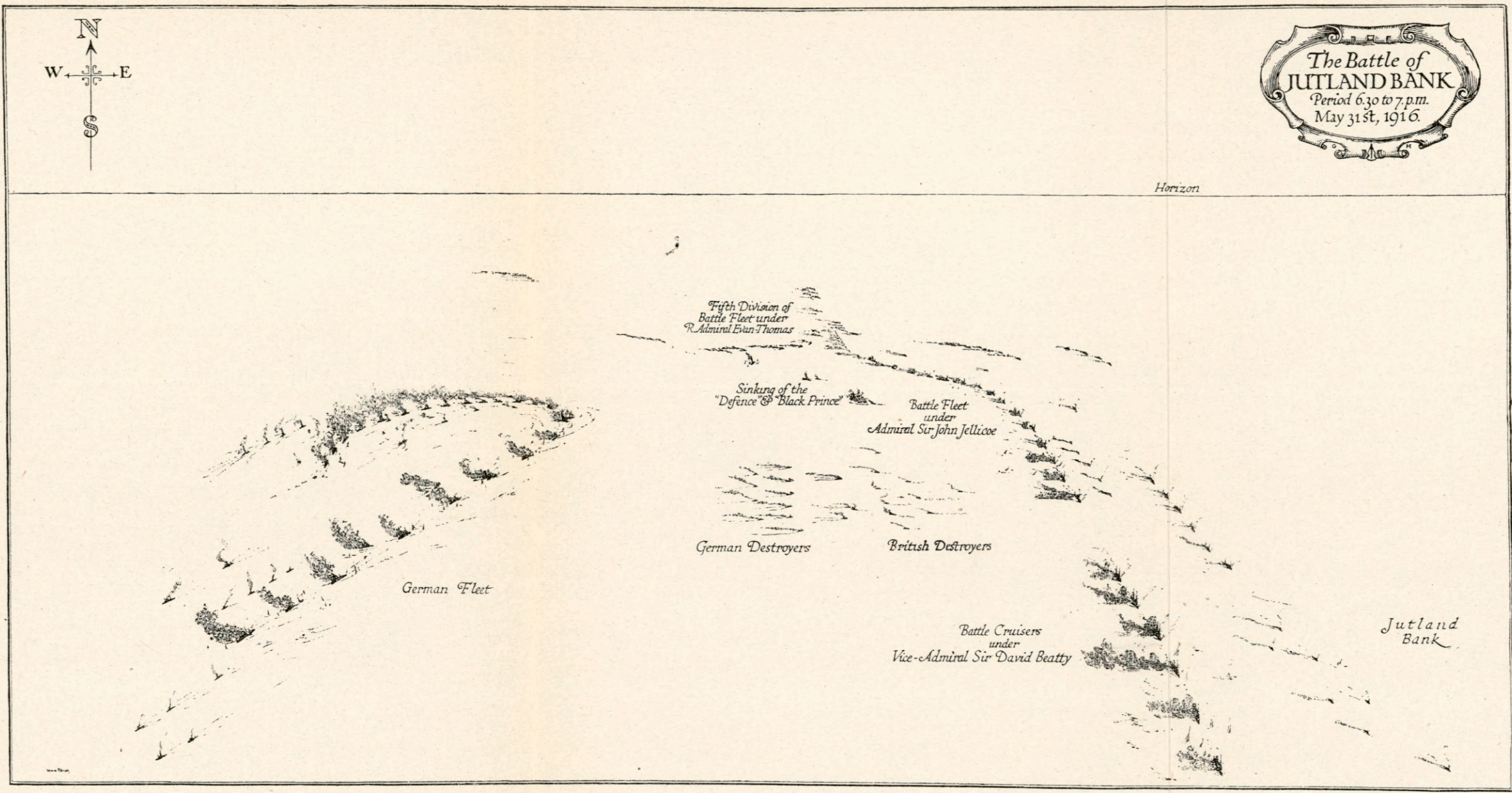
Nordsøslaget den 31te Maj 1916

Kortskitse over de kæmpende Flaaders omtrentlige Kurser og Afstande under de forskellige Episoder af Slaget, tegnet efter de Data og Oplysninger, der findes i de officielle engelske og tyske Beretninger. — De Kurser, de engelske og tyske lette Krydsere har sejlet, er ikke indlagt paa Grund af de faa Oplysninger herom.

*The Battle of
JUTLAND BANK*
Period 6.30 to 7 p.m.
May 31st, 1916.

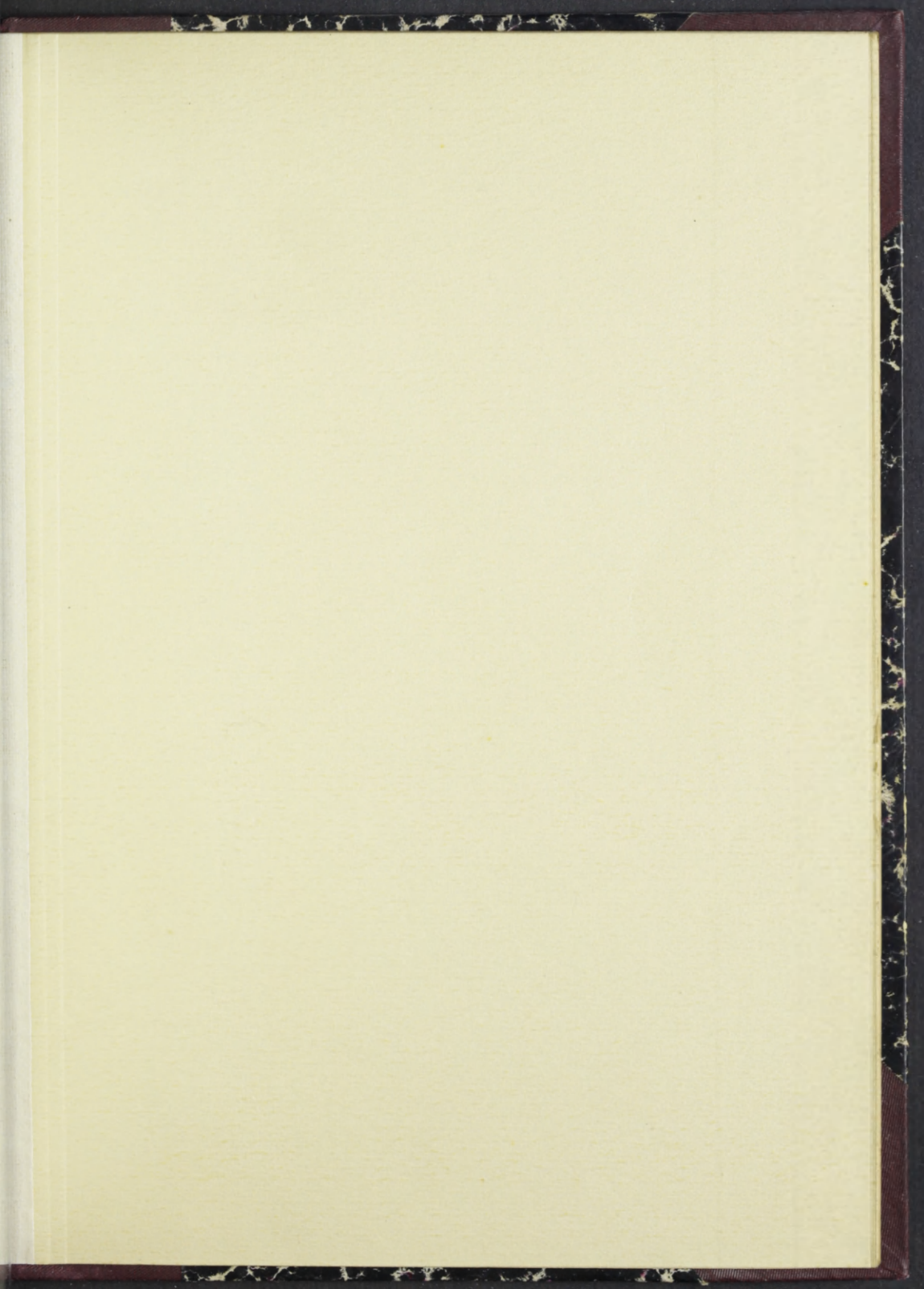

Supplement to "The Fleet Annual," 1916.

Gengivet after Lionel Yexley: The second great war edition of the fleet annual and naval year book 1916.

Drawn by IRWIN BEVAN.

FR. BAGGES KGL. HOFBOGTRYKKERI
KØBENHAVN

